

Utviklingen i antall ansatte i sentral statsforvaltning

En kartlegging av årsaker

Difi-notat 2016:4

ISSN: 1892-1728

Forord

I dette notatet presenterer vi utviklingen i antall ansatte i den sentrale statsforvaltningen. Med sentral statsforvaltning mener vi departementer og underliggende direktorater. Fra 2009 og frem til 2015 har det vært en vekst i ansatte både i departementene og underliggende direktorater. Veksten fordeler seg ulikt mellom de forskjellige departementene og direktoratene. Den årlige veksten i antall ansatte i den sentrale statsforvaltning varierer også i de enkelte år.

I dette notatet har vi sett på hvordan veksten i antall ansatte varierer i hvert enkelt år. Videre har vi også bedt de ulike departementene og direktoratene om å forklare årsakene til veksten i antall ansatte. Til slutt har vi korrigert for vekst i antall ansatte som ikke representerer en reell vekst. Dette kan eksempelvis være omorganiseringer og/eller oppgaveflytting mellom den sentrale statsforvaltning og deres ytre etater. Eksempler på dette er flytting av ansatte mellom Politidirektoratet og politidistriktene og mellom Skattedirektoratet og Skatteetatens regionskontorer.

Grunnlaget for analysen baserer seg dels på tall innhentet fra Statens sentrale tjenestemannsregister (SST) og dels på Difis egen kartlegging av departementene og direktoratene. I kartleggingen ble disse bedt om å kvalitetssikre tallene fra SST og forklare årsakene til endringene i antallet ansatte fra år til år. Dette notatet presenterer utviklingen samlet sett i både departementene og direktoratene og belyser de viktigste årsakene til endringene.

Difi har gjennomført analysen på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet i samråd med Finansdepartementet. Kristian Kjøllesdal Eide (ansvarlig for analyse og kartlegging) og John Nonseid (prosjektleder) har utført arbeidet. Dag Solumsmoen har bistått med kvalitetssikring. Seksjonssjef Asgeir Fløtre er prosjektansvarlig.

Difi retter en stor takk til alle som har svart på kartleggingen, og dermed bidratt til å kvalitetssikre og belyse årsakene til utviklingen.

Oslo, 15.08.2016

Steffen Sutorius
direktør

Innhold

1	Oppsummering med hovedfunn	1
2	Om kartleggingen.....	6
2.1	Metode, kilde.....	6
2.2	Mulige feilkilder.....	8
3	Hovedtrekk ved endringer i antall ansatte	13
3.1	Veksten i antall ansatte i sentral statsforvaltning har avtatt	14
3.2	Liten vekst i antall ansatte i departementene	16
3.3	Stereke vekst i antall ansatte i direktoratene.....	17
4	Årsaker til vekst i antall ansatte	23
4.1	Hva påvirker antallet ansatte i sentral statsforvaltning?.....	23
4.2	Veksten i sentral statsforvaltning er høyere enn veksten i befolkningen, sysselsettingen og offentlig forvaltning	25
4.3	Resultater fra kartlegging av årsaker til utviklingen i antall ansatte i sentral statsforvaltning	25
4.3.1	Utvidelse av oppgaveporteføljen er den viktigste årsaken.....	26
4.3.2	Økt arbeidsmengde innen nåværende oppgaveportefølge har nest størst innvirkning	28
4.3.3	Effektivisering er den viktigste årsaken til reduksjon i antall ansatte.	30
4.3.4	Økt ambisjonsnivå innenfor oppgaveporteføljen fører til flere ansatte	31
4.3.5	«Andre årsaker» har gitt en økning i antall ansatte på 163	33
4.3.6	Profesjonalisering/oppgradering eller nedjustering av administrasjonen har gitt noe økning i antall ansatte	35
4.3.7	Vakanser og naturlige svingninger har liten netto innvirkning.....	36
4.4	Enkeltvirksomheter med endringer på flere enn 50 ansatte	38
5	Referanser	43
	Referanseark for Difi	44

1 Oppsummering med hovedfunn

Difis kartlegging viser at departementene og direktoratene fikk 3 121 flere ansatte mellom 2009 og 2015. Korrigert for omorganiseringer og oppgaveflytting som ikke representerer en reell vekst i antall ansatte i staten var økningen på 1 821 ansatte. Den årlige veksten var størst mellom 2009 og 2013, og direktoratene har vokst mer enn departementene. Hovedårsaken til flere ansatte er nye oppgaver. Samtidig har effektiviseringstiltak bidratt til om lag 480 færre ansatte i den sentrale statsforvaltningen.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet, i samråd med Finansdepartementet, har bedt Difi om å gå gjennom tilgjengelig statistikk for utviklingen i antall ansatte i den sentrale statsforvaltningen. I dette notatet kartlegger vi utviklingen i antall ansatte i departementene og direktoratene. Vi undersøker årsakene til utviklingen, herunder hvor mye av økningen som skyldes omorganiseringer, inkludert oppgaveflyttinger mellom statlige virksomheter, og andre forhold som økt tjenesteproduksjon og administrasjon.

Sentral statsforvaltning brukes i dette notatet om departementene og direktoratene. For de direktoratene som har ytre etat, som et regionalt apparat, er det bare den sentrale delen av direktoratet som har nasjonale oppgaver og som utfører myndighetsoppgaver som defineres som sentral statsforvaltning. I dette notatet bruker vi begrepet «netto vekst i antall ansatte». Med «netto vekst» mener vi summen av antallet nye ansatte og antallet ansatte som har sluttet.

Vi har beregnet veksten i antall ansatte i den sentrale statsforvaltningen på to ulike måter:

1. Vi har tatt utgangspunkt i den faktiske situasjon – det faktiske antallet ansatte – i det enkelte departement og direktorat hvert enkelt år.
2. Som punkt 1, men vi har korrigert for vekst som skyldes flytting av oppgaver og ansatte mellom den sentrale statsforvaltning og ytre etat, eller mellom den sentrale statsforvaltning og andre deler av statsforvaltningen. Eksempler på flytting av ansatte mellom den sentrale statsforvaltning og deres ytre etat kan være mellom Politidirektoratet og politidistriktene og mellom Skattedirektoratet og Skatteetatens regionskontorer. Et eksempel på omorganisering mellom den sentrale statsforvaltning og andre deler av statsforvaltningen kan være opprettelsen av Landbruksdirektoratet, hvor ansatte fra Statens reindriftsforvaltning ble en del av den sentrale statsforvaltningen.

Større vekst i direktoratene enn i departementene

Fra 2009 til 2015 har antallet ansatte i den sentrale statsforvaltningen vokst fra 17 865 til 20 986 ansatte, ikke justert for omorganiseringer. Dette utgjør samlet vekst på 17 prosent.

Samlet hadde direktoratene en vekst fra 2009 til 2015 på om lag 1 729 ansatte, om vi justerer for omorganiseringer eller flytting av ansatte som ikke innebærer en reell vekst i antall ansatte for staten. Tilsvarende vekst for departementene var på 92.

Redusert vekst i den sentrale statsforvaltningen fra 2013

Veksten i den sentrale statsforvaltning, både justert og ikke justert for omorganiseringer, er høyere i perioden 2009-2013 enn i perioden 2013-2015.

1. Gjennomsnittlig årlig vekst 2009-2015:
 - Samlet: ikke justert: 2,7 prosent / justert: 1,5 prosent
 - Departementene: ikke justert: 0,4 prosent / justert: 0,3 prosent
 - Direktoratene: ikke justert: 3,5 prosent / justert: 1,9 prosent
2. Gjennomsnittlig årlig vekst 2009-2013:
 - Samlet: ikke justert: 3,8 prosent / justert: 1,8 prosent
 - Departementene: ikke justert: 0,7 prosent / justert: 0,7 prosent
 - Direktoratene: ikke justert: 4,8 prosent / justert: 2,1 prosent
3. Gjennomsnittlig årlig vekst 2013-2015:
 - Samlet: ikke justert: 0,5 prosent / justert: 1,1 prosent
 - Departementene: ikke justert: -0,3 prosent / justert: -0,3 prosent
 - Direktoratene: ikke justert: 0,7 prosent / justert: 1,5 prosent
4. Beregnet vekst er lavere enn beregnet vekst fra Produktivitetskommisjonen grunnet korreksjoner for omorganiseringer i staten og kvalitetssikring av grunnlagsmaterialet.
5. Gjennomsnittlig årlig vekst i direktoratenes ytre etater er sterkere i perioden 2013-2015 (1,1 prosent) enn i 2009-2013 (0,8 prosent).
6. Gjennomsnittlig årlig vekst i departementene, direktoratene og deres ytre etater, er lik i perioden 2013-2015 (1,1 prosent) og i 2009-2013 (1,1 prosent).

Mellom 2009 og 2013 var tendensen at omorganiseringer internt i direktoratene, og mellom statlige virksomheter, bidro til at antallet ansatte i sentral statsforvaltning økte. Med andre ord ble flere oppgaver og ansatte flyttet inn i de sentrale leddene. Mellom 2013 og 2015 var tendensen imidlertid omvendt: omorganiseringene syntes å føre flere ansatte ut av det som defineres som sentral statsforvaltning.

Nye oppgaver er hovedårsaken til flere ansatte

Vi har bedt hvert departement og direktorat om å fordele den årlig netto utviklingen i antall ansatte, justert for omorganiseringer, på ulike årsaker. Disse svarene ligger til grunn for analysen av årsaker til utviklingen i antall ansatte. I denne kartleggingen forklarer derfor vårt materiale en vekst på 1 588 av den totale økningen på 1 821 ansatte, justert for omorganiseringer, se Tabell 1.

Tabell 1 Sammenheng mellom vekst, vekst justert for omorganiseringer, og vekst fordelt på ulike årsaker.

	Samlet, sentral statsforvaltning	Kvalitetssikret (besvart Difis undersøkelse)	Ikke kvalitetssikret (ikke besvart Difis undersøkelse)
Antall ansatte, 2015	20 986	19 748	1 238
Vekst 2009-2015	3 121	3 030	91
Vekst 2009-2015, justert for omorganiseringer	1 821	1 704	117
Vekst 2009-2015, fordelt på ulike årsaker i Difis undersøkelse:		1 588	
Utvidelse/reduksjon av oppgaveporteføljen (fått nye eller mistet gamle oppgaver/tjenester)		1 032	
Økt/reduert arbeidsmengde innenfor nåværende oppgaveportefølje		515	
Effektivisering		-479	
Økt/reduert ambisjonsnivå for nåværende oppgaveportefølje		329	
Andre årsaker		163	
Profesjonalisering/oppgradering eller nedjustering av administrasjonen		68	
Vakanser/naturlige svingninger		-40	
Uforklart utvikling		116	

Departementene og direktoratene oppgir at det er nye eller endrede oppgaver som har hatt størst innvirkning på antallet ansatte. Nye oppgaver forklarer over 1 030 av nettoøkningen på 1 490 ansatte mellom 2009 og 2015.

Økt eller redusert arbeidsmengde innenfor eksisterende oppgaver har ført til i overkant av 510 flere ansatte, mens effektiviseringstiltak førte til en netto reduksjon i antall ansatte på noe under 480.

Endret ambisjonsnivå førte til en netto økning på nesten 330 ansatte mellom 2009 og 2015, mens «andre årsaker» oppgis som årsak for i overkant av 160 nye ansatte. Profesjonalisering eller endring av administrasjonen i departementer og direktorater har gitt en netto økning på nesten 70 flere ansatte, mens vakanser og naturlige svingninger forklarer en netto reduksjon på om lag 40 ansatte mellom 2009 og 2015.

Helsedirektoratet økte mest, Statistisk sentralbyrå reduserte mest i den sentrale statsforvaltningen

Under følger en oversikt over årlig utvikling mellom 2009 og 2015, og den totale endringen i perioden, for de fem departementene og direktoratene som har størst økning og reduksjon i antall ansatte.

Tabell 2 Størst økning i antall ansatte, justert for omorganiseringer, 2009-2015.

	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	Totalt
Helsedirektoratet	20	68	72	42	89	106	397
Statens vegvesen Vegdirektoratet	0	59	25	17	33	43	177
Miljødirektoratet	33	27	20	10	26	9	125
Direktoratet for forvaltning og IKT	47	19	-6	23	17	2	102
Politidirektoratet	2	5	17	17	28	29	98

Tabell 3 Størst reduksjon i antall ansatte, justert for omorganiseringer, 2009-2015.

	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	Totalt
Statistisk sentralbyrå	-54	-20	6	-83	-34	-7	-192
Utlendingsdirektoratet	8	-89	-19	-49	-61	92	-118
Finansdepartementet	3	-8	9	3	-14	-22	-29
Kunnskaps- departementet	17	-7	-33	8	5	-8	-18
Landbruks- og matdepartementet	-4	-9	0	6	-10	-1	-18

I de ytre etatene er det politiet som har økt mest, mens Barne-, ungdoms- og familieetaten har redusert mest

Under følger en oversikt over årlig utvikling mellom 2009 og 2015, og den totale endringen i perioden, for de fem etatene som har størst økning og reduksjon i antall ansatte.

Tabell 4 Størst økning i antall ansatte, justert for omorganiseringer, 2009-2015.

	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	Totalt
Politiet	301	-16	331	507	503	478	2104
Statens vegvesen	404	419	336	260	211	246	1876
Jernbaneverket	202	234	152	81	25	206	900
Kriminalomsorgen	-42	263	52	-15	190	8	456
Kystverket	6	23	20	14	-17	12	58

Tabell 5 Størst reduksjon i antall ansatte, justert for omorganiseringer, 2009-2015.

	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	Totalt
Barne-, ungdoms- og familieetaten	46	-110	-498	-197	-435	-42	-1236
Skatteetaten	176	-209	-42	-182	62	-111	-306
Arbeids- og velferdsetaten	-242	-568	238	309	246	-130	-147
Utdanningsdirektoratet	-27	-8	26	-97	-34	22	-118
Mattilsynet	5	-5	-27	-20	-42	2	-87

2 Om kartleggingen

I denne kartleggingen definerer vi sentral statsforvaltning til å omfatte departementene og direktoratene. Disse virksomhetene er sentrale organer tillagt landsomfattende oppgaver, og utøver myndighet på vegne av staten.

Ytre apparat som for eksempel regional statsforvaltning (som for eksempel Statens vegvesens Region Vest) regnes ikke som sentral statsforvaltning selv om det organisatorisk kan høre innunder et direktorat. Ytre apparat er som regel tillagt regionale heller enn nasjonale oppgaver. Rent tjenesteytende organer, bl.a. enkelte støtte- eller stabsorganer, ulike typer kompetansesentra og forsknings-, utdannings- og kulturinstitusjoner regnes ikke som direktorater. Heller ikke kollegiale organer som råd, utvalg og nemnder. Fond og ombud (med eller uten myndighetsoppgaver) regnes heller ikke som direktorater. Se Difi-rapport 2013:11 Merverdi eller unødig omvei? og Direktoratsboka (Arbeidsdepartementet, 1993) for en mer utfyllende diskusjon om hva som defineres som et direktorat.

Ved å avgrense sentral statsforvaltning til å omfatte departementer og direktorater, reduseres tilfanget av enheter vesentlig ved å ekskludere for eksempel myndighetsutøvende kollegiale organer, samtidig som at det ikke vesentlig reduserer antall ansatte.

Tabell 6 Oversikt over antall ansatte i Statens sentrale tjenestemannsregister, i departementene og direktoratene med ytre etat, og i departementene og direktoratene uten ytre etat.

	Departementene	Direktoratene	Samlet
SST (oktober 2015)			160 529
Departementer og direktorater, inkludert ytre etat	5 197	81 404	86 601
Departementer og direktorater	4 597	16 389	20 986

2.1 Metode, kilde

Til grunn for analysene i dette notatet ligger data fra Statens sentrale tjenestemannsregisters (SST) tellinger per 1. oktober i årene 2009-2015. Det er Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD), som eier SST. Dataene er samlet inn ved egen rapportering til Statistisk sentralbyrå (SSB) til og med 2014, mens tallene fra 2015 og fremover trekkes av SSB fra a-ordningen. I SST telles alle personer som ved tellingstidspunktet fikk lønn fra et organ i det statlige tariffområdet. Dette inkluderer de regulativlønte, personer på lederlønnskontrakt, dommere, overenskomstlønte i Forsvaret, og timelønte. De personer som på tellingstidspunktet er i lønnet permisjon telles også, mens de som er i ulønnet permisjon telles ikke.

Hver person er påført et unikt løpenummer slik at det er mulig å følge hver person fra år til år. For 82 person-observasjoner¹ er det ikke påført SSB-løpenummer.

Hvert direktorat eller departement har ett foretaksnummer (et «overordnet nummer») med minst ett tilhørende virksomhetsnummer (en virksomhet er en underenhet som utfører aktivitet). De ansatte registreres i de aller fleste tilfeller på virksomhetsnumrene. I de tilfeller der et direktorat eller et departement har flere virksomhetsnumre,² har vi definert ett eller flere av disse som sentral statsforvaltning, mens de øvrige virksomhetsnumrene er definert som ytre etat. For NAV gjelder dette mellom på den ene siden Arbeids- og velferdsdirektoratet som er definert som sentral statsforvaltning, og på den andre siden virksomhetsnumre knyttet til NAV Tjenestelinjen, NAV Økonomilinja og NAV Ytelseslinjen som er definert som ytre etat. I Skatteetaten gjelder dette forholdet mellom på den ene siden Skattedirektoratet og på den andre siden Skatteetatens IT- og servicepartner³, Skatteetatens regionnivå og de spesialiserte driftsenhetene. Denne strukturen gjør at for de direktorater som har flere enn ett virksomhetsnummer, så kan vi følge hvordan enkeltpersoner flytter seg mellom ulike virksomhetsnumre. I de tilfeller der grupper av enkeltpersoner skifter arbeidssted fra samme virksomhetsnummer det ene året, til et annet virksomhetsnummer påfølgende år, anser vi dette som en potensiell omorganisering (enten mellom forvaltningsorganer eller mellom sentral statsforvaltning og ytre etat i det samme forvaltningsorganet). Grensen her er skjønnsmessig, og vi har i regelen satt den ved fem personer, noe lavere for forvaltningsorganer som har få ansatte.

For hvert forvaltningsorgan har vi talt opp antall ansatte i sentral statsforvaltning og, for de forvaltningsorganer som har ytre etat, det totale antall ansatte hvert år. Basert på disse tallene har vi beregnet årlig netto endring i antall ansatte i sentral statsforvaltning og forvaltningsorganet som helhet. Vi har ført inn potensielle omorganiseringer som har innvirkning på antall ansatte i sentral statsforvaltning, både internt i hvert enkelt forvaltningsorgan, og mellom forvaltningsorganer. Departementene og direktoratene har også kvalitetssikret og eventuelt korrigert tallene for antall ansatte i sentral statsforvaltning og forvaltningsorganet som helhet, og endringene i antall ansatte som følge av omorganiseringer. På bakgrunn av dette har vi beregnet en samlet endring i antall ansatte, justert for omorganiseringer, og bedt de respektive direktorater og departementer om å fordele den årlige, justerte netto endringen på følgende årsaker:

¹ Vi bruker begrepet person-observasjon fordi observasjonene er gjort over flere år og vi ikke vet om det er de samme personene som mangler SSB-løpenummer hvert år.

² Dette gjelder i hovedsak direktoratene. Blant departementene er det Utenriksdepartementet som har flere virksomhetsnumre, der hver utestasjon i utenriktjenesten har sitt eget virksomhetsnummer.

³ Skattedirektoratet informerer om at selv om SITS organisatorisk sett hører inn i Skattedirektoratet, er Skattedirektoratet og SITS to separate driftsenheter. Imidlertid er grensene noe uklare, og oppgaver og personer flyttes ofte mellom direktoratet og SITS.

- Utvidelse/reduksjon av oppgaveporteføljen (fått nye eller mistet gamle oppgaver/tjenester)
- Økt/reduisert arbeidsmengde innenfor nåværende oppgaveportefølje
- Økt/reduisert ambisjonsnivå for nåværende oppgaveportefølje
- Profesjonalisering/oppgradering eller nedjustering av administrasjonen
- Effektivisering
- Vakanser/naturlige svingninger
- Andre årsaker (antall og kommentar)

I kategorien *utvidelse/reduksjon av oppgaveporteføljen* ligger endring i antall ansatte som følge av at organet har fått nye eller mistet gamle oppgaver/tjenester.

I *økt/reduisert arbeidsmengde innenfor nåværende oppgaveportefølje* ligger at arbeidsmengden har økt eller blitt mindre. Et eksempel vil kunne være Vegdirektoratet som i perioden har fått økt oppgavevolum innen sin nåværende oppgaveporteføljen.

Økt/reduisert ambisjonsnivå for nåværende oppgaveportefølje kan være at ulike oppgaver/tjenester oppfattes som mer eller mindre viktige, og ambisjonsnivået for kvaliteten på disse tjenestene endres.

Veksten eller reduksjonen i antall ansatte kan også være utslag av *profesjonalisering/oppgradering eller nedjustering av administrasjonen*.

Effektivisering kan være en årsak til, i hovedsak, reduksjon i antall ansatte, og måler et annet forhold enn kategoriene om arbeidsmengde og ambisjonsnivå innenfor samme oppgaveportefølje. I tilfeller der samme mengde av oppgaver løses med samme kvalitet, men ved hjelp av færre ansatte, vil det også kunne være snakk om en effektivisering. Dette kan for eksempel skje ved digitalisering av tidligere manuelle arbeidsprosesser. Det er viktig å understreke at effektivisering ikke refererer til effektivisering i oppgaveløsningen, men effektivisering ved reduksjon i antall ansatte. Effektivisering i betydningen bedre kvalitet eller lavere ressursbruk på annet enn ansatte – som kostnader ved anskaffelser, drift og annet – måles ikke her. I denne kartleggingen forholder vi oss til effektivisering som gir et behov for færre ansatte.

Vakanser/naturlige svingninger omfatter de mer tilfeldige utslagene av å sette et gitt tidskutt hvor tellingen skal foregå. Her føres for eksempel ubesatte stillinger opp med et minus-fortegn, mens personer som er vikar for ansatte som er i lønnet permisjon føres opp med positivt fortegn. Tilsatte i små vikariater eller spesifikke oppdrag kan også føres inn her.

2.2 Mulige feilkilder

Det er til dels betydelig endring i tallene som ligger til grunn for analysen i dette notatet, sammenlignet med tallene som er benyttet i Finansdepartementets oversikt over sysselsettingsvekst i departementene og sentralenhetene i direktoratene fra 2009-2015. Det er også forskjeller i tallene sammenlignet med Difis oversikt over ansatte i direktoratenes sentralenheter, og tallene som ble presentert i Produktivitetskomisjonens andre rapport (NOU 2016: 3). Alle

disse tre kildene nevnt her, har benyttet data fra Norsk senter for forskningsdata (NSD) sin Forvaltningsdatabase, som, så langt vi forstår, har SST sine mars-tall til grunn for sine fremstillinger. I dette notatet benytter vi tall fra SSTs oktobertelling, og det vil ha innvirkning på sammenlignbarheten. KMD, som eier SST, legger på sine nettsider ut oversikter basert på oktobertallene, men inkluderer i de aller fleste sammenstillingene bare de regulativlønte. KMD inkluderer altså i sine oversikter over ansatte ved ulike virksomheter ikke personer på lederlønnskontrakt, dommere, overenskomstlønte, eller timelønte. Disse inkluderes i datagrunnlaget for vår analyse, og tallene som refereres her vil derfor ikke være direkte gjenfinnbare i de nevnte kildene.

Datagrunnlaget i SST har vært hentet inn i forbindelse med lønnsforhandlinger i staten, og det er dette som fremdeles er registerets formål. Å beskrive statsforvaltningens organisering er ikke registerets formål, og det er ikke nødvendigvis tilrettelagt for dette. KMD ved Arbeidsgiverpolitisk avdeling (APA) kvalitetssikrer ikke dataene utover det som er deres behov (statistikk knyttet til lønn og lønnsforhandlinger). Det medfører for det første usikkerhet knyttet til forhold som om de aktuelle virksomhetsnumrene gjengir de enkelte direktoratenes reelle struktur. For det andre om fordelingen av medarbeidere på direktoratenes virksomhetsnumre er korrekt. Dette er tilfelle for Mattilsynet, som i sine årsrapporter oppgir om lag 265-275 årsverk ved hovedkontoret mellom 2013 og 2015, og mellom 284 og 290 mellom 2010 og 2012. De oppgir i årsrapporten for 2015 at hovedkontoret er lokalisert i henholdsvis Oslo, Bergen, Sandnes, Sortland, Ås og Brumunddal. I dataene fra SST er det bare de ansatte ved hovedkontoret i Oslo som er registrert på hovedkontoret (mellom 126 og 164 personer), mens de øvrige ansatte ved hovedkontoret er registrert på regionene.⁴ For Mattilsynet, Jernbaneverket, Kystverket og Statens vegvesen Vegdirektoratet synes det å være systematiske feil i fremstillinger basert på bare SST.

En annen feilkilde er at det er forskjeller mellom direktoratene hva gjelder hvilke funksjoner som ligger i henholdsvis direktoratet og ytre etat. For Skattedirektoratet er det mulig å gjøre et skille mellom direktoratet og Skatteetatens IT- og servicepartner, mens det for Arbeids- og velferdsdirektoratet har det ikke vært mulig å skille ut lignende drift av IKT-oppgaver. Det er derfor ikke rett frem å sammenligne størrelsen på de enkelte direktoratene, ettersom det til dels kan være ulike funksjoner som til enhver tid er organisert i direktoratet og ytre etat.

Fra 2015 gjennomføres datainnsamlingen til SST med utgangspunkt i data fra A-ordningen. Dette gjør at datagrunnlaget i SST er noe annerledes enn tidligere år. Enkelte variabler er byttet ut, men også antallet personer som telles er forskjellig: KMD ved APA har informert om at midlertidig ansatte ikke lenger telles i datagrunnlaget for SST. Vår kartlegging tyder på at det ikke gjennomgående er slik at midlertidig ansatte ikke lenger telles i SST: vårt inntrykk er at det varierer om 2015-tallene gir et korrekt bilde av antall ansatte

⁴ Mattilsynet kommenterer at de har tatt opp denne problemstillingen med KMD ved flere anledninger, uten at det har blitt korrigert.

per 1. oktober mellom de ulike departementene og direktoratene. Det er usikkert hvorvidt dette kan føres tilbake til telling eller ikke-telling av midlertidige ansatte. En mulig forklaring kan være at det er noen «innkjøringsproblemer» ved overgangen til a-ordningen, og at tallene stemmer for noen direktorater og departementer, mens de ikke stemmer for andre direktorater og departementer.

I oppdraget fra KMD har vi blitt bedt om å tallfeste utviklingen i antall ansatte i sentral statsforvaltning, samt å utrede årsaker til denne utviklingen. Vi har med andre ord sett på utviklingen i antall ansatte, og ikke årsverk. Årsverkene gir et bilde på den samlede aktiviteten, mens antallet ansatte på sin side gir et bilde av hvor mange personer som utfører denne aktiviteten.

I datagrunnlaget som vi har fått til disposisjon fra SST, varierer hver persons årsverk mellom 0,01 årsverk (31 personobservasjoner) og over 3 årsverk (41 personobservasjoner). 181 personobservasjoner er oppført uten årsverk. I gjennomsnitt er forholdet mellom årsverk og antall ansatte for organene i sentral statsforvaltning på om lag 0,95. SSB er et forvaltningsorgan med mange ansatte i til dels små deltidsstillinger og har et lavere forholdstall på om lag 0,87 i perioden⁵, mens tallet varierer mer for de små direktoratene, som Kontoret for voldsoffererstatning (mellom 0,85 og 0,94). Både Arbeidstilsynet og Statens lånekasse for utdanning har i løpet av perioden hatt et gjennomsnitt på over ett årsverk per ansatt. Patentstyret og Pensjonstrygden for sjømenn oppgir i 2015 at alle ansatte utfører nøyaktig ett årsverk hver. Dette fremstår som lite sannsynlig og kan være utslag av overgangen til a-ordningen. Se tabell i vedlegg 1 for å se forholdet i de enkelte forvaltningsorganer i 2015.

Noen personer har også stillinger i flere forvaltningsorganer. I perioden 2009-2014 var det mellom 315 og 389 personer som hvert år hadde mer enn én stilling, mens det i 2015 var 143 personer. Det kan enten indikere at antallet personer med flere stillinger har gått ned, eller så kan det indikere at det har skjedd en endring i hvordan dette rapporteres i forbindelse med overgang fra rapportering til a-ordningen.

Tilbakemeldinger Difi har fått i datainnsamlingsprosessen indikerer at mange synes det har vært vanskelig å kvalitetssikre tallene på ansatte, og det har vært noe usikkerhet hva gjelder metode for kvalitetssikring. Enkelte har søkt å kvalitetssikre ved hjelp av SST (enten tallene som ligger i NSDs Forvaltningsdatabase, eller tallene som ligger på SSTs sider på regjeringen.no). Enkelte har også vært usikre på om det kun er de regulativlønte som skal telles. Ved henvendelse til Difi har vi informert om at vi teller alle som ved tellingstidspunktet fikk lønn fra vedkommende direktorat eller departement, ikke bare de regulativlønte.

Enkelte departementer og direktorater opplevde likevel at tallene fra SST ikke stemmer overens med deres egne tall fra personalsystemet. Tallene er korriger

⁵ SSB opplyser eksempelvis at de har om lag 200 intervjuere som telles med i oversikten over antall ansatte. Disse utfører imidlertid bare om lag 60 årsverk. De er ansatt på korttidskontrakter i deltidsstillinger, og er ikke statstjenestemenn.

fra vedkommende forvaltningsorgan, og kan være grunnlag for å ettergå «tallenes liv» fra første rapportering og til tallene kommer tilbake til forvaltningsorganene til rapportering til Prop. 1, årsrapporter og lignende.

Difi har også fått tilbakemeldinger om at det oppleves som krevende at beregningsgrunnlaget for antall ansatte og antall årsverk er så vidt forskjellige i ulike rapporteringer og det oppstår fort uklarheter av hva som skal inkluderes/ er inkludert og ikke. Det ble kommentert at, for at alle skal kunne følge utviklingen over tid vil det være viktig å forsøke å forholde seg til færrest mulig begreper og være veldig tydelig på hva som legges i hvilke begrep. Rapportering til Prop. 1 og sykelønnsstatistikk ble nevnt i denne sammenheng.

Flere har kommentert at antall ansatte ikke nødvendigvis reflekterer arbeidsmengden eller «den reelle» utviklingen, og at årsverk ville vært et bedre mål på dette. De direktorater og departementer som har kommentert dette, sier også at de har eller hadde tilsatt mange personer i små stillinger ved tellingstidspunktet. Ett direktorat påpekte at omfanget av arbeid i løpet av et år for hver enkelt timelønnet/på pensjonistvilkår kan variere fra null til over 300 timer, og at mange av de som får utbetalt lønn i oktober hvert år vil kunne variere stort.

Andre kommentarer tilsier at fordelingen av årlig netto vekst eller reduksjon i antall ansatte er vanskelig å tilbakeføre, og at tallene derfor må tolkes noe varsomt og ikke nødvendigvis så presist som det kan fremstå. Det er en viss usikkerhet knyttet til de enkelte endringene hvert år.

For øvrig var det enkelte departementer og direktorater som avslo å besvare skjemaet og som i e-post beskrev årsaker til endringer i prosa. Difi har, i de tilfeller der opplysningene i e-posten var av tilfredsstillende kvalitet, fylt ut skjema for vedkommende forvaltningsorgan. For øvrige forvaltningsorgan var opplysningene for mangelfulle til at de kunne brukes, og veksten/reduksjonen i antall ansatte, justert for omorganiseringer, står uforklart.

Det er noe varierende kvalitet i svarene fra departementene og direktoratene. Utover forbeholdene om at det er en vanskelig øvelse å tilbakeføre årsakene til utviklingen i antall ansatte sju år tilbake i tid, er det noen direktorater som har latt være å fordele deler av, eller hele, netto endring i antall ansatte justert for omorganiseringer for ett eller flere år. En del av veksten eller av reduksjonen vil således forbli uforklart i denne kartleggingen.

68 av 76 departementer og direktorater har besvart Difis undersøkelse. 37 av disse besvarte skjemaet innen den gitte fristen, mens ytterligere 31 besvarte etter fristens utløp. Ett departement og sju direktorater har ikke besvart skjemaet.

Vi mener at dette datagrunnlaget er godt nok for å beskrive hovedtrekkene i utviklingen i antall ansatte i sentral statsforvaltning, selv om ikke alle departementene og direktoratene har besvart undersøkelsen. Når det gjelder årsakene til utviklingen i antall ansatte, gir datagrunnlaget ikke et presist svar på akkurat hvor mange ansatte som kan tilskrives de ulike årsakene hvert år; presisjonsnivået i svarene er ikke så høyt. Datagrunnlaget gir grunn til å anslå

den relative vekten av de ulike årsakenes netto innvirkning på utviklingen i antall ansatte (justert for omorganiseringer) – både for hver enkelt virksomhet og i sentral statsforvaltning samlet sett. Med svar fra en overvekt av forvaltningsorganene innen sentral statsforvaltning, kan det antas at den samme relative vekten av årsakene vil være en god indikasjon for hele den sentrale statsforvaltningen, også når en ser på veksten blant de departementene og direktoratene som ikke har besvart undersøkelsen.

3 Hovedtrekk ved endringer i antall ansatte

I det følgende vil vi beskrive utviklingen i antall ansatte ved departementene og direktoratene. For de departementer og direktorater som har besvart undersøkelsen, vil vi benytte dataene fra SST som er kvalitetssikret, eventuelt de korrigerede tallene. For de departementer og direktorater som ikke har besvart undersøkelsen vil vi benytte data fra SST som ikke er kvalitetssikret. Her vil det være større usikkerhet knyttet til tallene. Vi vil skille mellom disse gruppene.

Tabellene i dette kapitlet er i hovedsak satt opp på samme måte. Kolonne 1 viser hvilket år tallene refererer til. Kolonne 2 viser antallet ansatte per oktober i nevnte år, og inkluderer tall for ansatte som har blitt kvalitetssikret av departementene og direktoratene, og tall for de som ikke har kvalitetssikret tallene. Deretter viser vi den årlige veksten i ansatte i antall og prosent. De neste kolonnene viser fordelingen blant departementene og direktoratene som har besvart og kvalitetssikret våre tall fra SST, og de som ikke har besvart og følgelig ikke kvalitetssikret tallene fra SST. For det ene departementet og de sju direktoratene som ikke har besvart Difis undersøkelse er det tallene vi har funnet i SST som ligger til grunn for analysen.

De tre siste radene viser utviklingen i antall ansatte mellom oktober 2009 og oktober 2013, mellom oktober 2013 og oktober 2015, og mellom oktober 2009 og oktober 2015. I de kolonnene som viser årlig vekst i antall ansatte, viser vi her den samlede veksten i disse tre periodene. I kolonnene som viser den prosentvise veksten, viser imidlertid de tre siste radene den gjennomsnittlige årlige veksten.

Samlet sett viser tallene fra kartleggingen, samt tallene fra SST, at det har vært en vekst i antall ansatte i sentral statsforvaltning fra 17 865 ansatte i oktober 2009, til 20 986 ansatte i oktober 2015. Undersøkelsen viser også at antallet ansatte i sentral statsforvaltning er høyere enn det som fremkommer ved analyse av tall fra SST alene, for hvert av årene. Korrigeringer fra virksomhetene for 2015 viste 993 flere ansatte enn det som fremkommer fra SST.

3.1 Veksten i antall ansatte i sentral statsforvaltning har avtatt

Tabell 7 Antall ansatte i sentral statsforvaltning 2009-2015, årlig vekst, og årlig vekst blant de departementene og direktoratene som har kvalitetssikret eller ikke kvalitetssikret tallene i Difis undersøkelse.

	Antall ansatte i sentral statsforvaltning 2009-2015	Årlig vekst, samlet		Årlig vekst	
		Antall	Prosent, årlig	Kvalitetssikret	Ikke kvalitetssikret
2009	17 865				
2010	18 568	703	3,9 %	674	29
2011	19 870	1 302	7,0 %	1 286	16
2012	20 385	515	2,6 %	529	-14
2013	20 775	390	1,9 %	309	81
2014	20 637	-138	-0,7 %	-150	12
2015	20 986	349	1,7 %	382	-33
2009-13		2 910	3,8 %	2 798	112
2013-15		211	0,5 %	232	-21
2009-15		3 121	2,7 %	3 030	91

Av den samlede veksten i perioden 2009-2015 fant den langt største delen plass i perioden 2009-2013. Hele 2 910 av veksten på 3 121 ansatte skjedde før oktober 2013, og dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig vekst på 3,8 prosent. Mellom 2013 og 2015 har antallet ansatte i sentral statsforvaltning økt med 211 personer, som tilsvarer en gjennomsnittlig årlig vekst på 0,5 prosent. Veksten i antall ansatte var sterk særlig mellom 2009 og 2012.

De 68 departementene og direktoratene som har besvart undersøkelsen hadde om lag 19 748 ansatte i oktober 2015 (se Tabell 9 på neste side). Blant disse departementene og direktoratene har det, som vist i Tabell 7, over, vært en vekst på om lag 3 030 ansatte mellom 2009 og 2015, og det har vært, samlet sett, en økning på 232 ansatte siden oktober 2013.

De åtte departementene og direktoratene som ikke har besvart undersøkelsen ansatte om lag 1 238 personer i oktober 2015. Ifølge vår analyse av tall fra SST, som vedkommende forvaltningsorganer ikke har kvalitetssikret eller korrigert, har disse hatt en vekst på om lag 91 personer siden 2009. 112 av denne økningen kom før oktober 2013, mens det har vært en reduksjon på 21 ansatte siden oktober 2013.

Tabell 8 Samlet prosentvis vekst i antall ansatte i sentral statsforvaltning 2009-2015, blant departementene og direktoratene som har besvart og som ikke har besvart Difis undersøkelse.

Samlet prosentvis vekst siden 2009, avhengig av om undersøkelsen er besvart eller ikke besvart:	2009-2013	2013-2015	2009-2015
Besvart undersøkelsen og kvalitetssikret tall	17 %	1 %	18 %
Ikke besvart undersøkelsen	10 %	-2 %	8 %

Inntrykket av veksten i antall ansatte i sentral statsforvaltning kan nyanseres ved å justere for omorganiseringer. Med omorganiseringer mener vi flytting av ansatte mellom ulike nivåer internt i samme virksomhet – mellom ytre etat og

sentral statsforvaltning – og flytting av personer mellom statlige forvaltningsorganer. Disse personene jobbet altså i statsforvaltningen tidligere, med de samme oppgavene, men «boksen» er bare flyttet enten inn eller ut av det vi definerer som sentral statsforvaltning. Eksempler på slike omorganiseringer kan være flytting av oppgaver og ansatte fra Statens vegvesens regionnivå og til Vegdirektoratet. Et annet eksempel kan være opprettelsen av Landbruksdirektoratet, i 2014 ble etablert ved sammenslåingen av Statens landbruksforvaltning og Statens reindriftsforvaltning. Statens landbruksforvaltning var også før 2014 definert som et direktorat, mens Statens reindriftsforvaltning ikke var det. Ved sammenslåingen økte altså antallet ansatte i direktoratene med om lag 24 personer, ved innlemmingen av de ansatte i Statens reindriftsforvaltning, uten at det ble ansatt flere personer i statsforvaltningen. På den annen side har for eksempel Arbeids- og velferdsdirektoratet ført Økonomilinja ut av direktoratet i løpet av perioden.

Slike omorganiseringer gir utslag i antall ansatte i direktoratene og departementene, men er ikke uttrykk for endring i antallet statsansatte totalt. Omorganiseringene kan også være rasjonelle og fornuftige hvis de bidrar til mindre ressursbruk samlet sett (i etaten eller staten som helhet), eller hvis de bidrar til bedre oppgaveløsning. Ved å justere for slike omorganiseringer får vi et bedre bilde på utviklingen i sentral statsforvaltning.

Justert for omorganiseringer er den samlede veksten i antall ansatte i sentral statsforvaltning på 1 821 ansatte mellom 2009 og 2015 (Tabell 9). I perioden 2009 til 2013 ble netto flere ansatte i sentral statsforvaltning omorganisert inn fra ytre etat eller andre deler av staten, slik at den justerte økningen i antall ansatte, er mindre enn hva utviklingen i antall ansatte skulle tilsi (som vist i Tabell 7). I perioden 2013-2015 er det motsatt: flere har blitt omorganisert ut av sentral statsforvaltning, slik at netto vekst justert for omorganiseringer er høyere enn utviklingen i antall ansatte alene.

Tabell 9 Antall ansatte i sentral statsforvaltning 2009-2015, årlig vekst justert for omorganiseringer, og årlig vekst justert for omorganiseringer blant de departementer og direktorater som har kvalitetssikret eller ikke kvalitetssikret tallene i Difis undersøkelse. Omorganiseringer er her flytting av personer som allerede er ansatt i staten, inn eller ut av sentral statsforvaltning.

	Samlet, sentral statsforvaltning			Kvalitetssikret (besvart Difis undersøkelse)			Ikke kvalitetssikret (ikke besvart Difis undersøkelse)		
	Antall ansatte	Årlig vekst, justert for omorganiseringer		Antall ansatte	Årlig vekst, justert for omorganiseringer		Antall ansatte	Årlig vekst, justert for omorganiseringer	
		Antall	Prosent		Antall	Prosent		Antall	Prosent
2009	17 865			16 718			1 147		
2010	18 568	322	1,8 %	17 392	301	1,8 %	1 176	21	1,8 %
2011	19 870	201	1,1 %	18 678	185	1,1 %	1 192	16	1,4 %
2012	20 385	395	2,0 %	19 207	375	2,0 %	1 178	20	1,7 %
2013	20 775	457	2,2 %	19 516	376	2,0 %	1 259	81	6,9 %
2014	20 637	197	0,9 %	19 366	185	0,9 %	1 271	12	1,0 %
2015	20 986	249	1,2 %	19 748	282	1,5 %	1 238	-33	-2,6 %
2009-13		1 375	1,8 %		1 237	1,7 %		138	2,9 %
2013-15		446	1,1 %		467	1,2 %		-21	-0,8 %
2009-15		1 821	1,5 %		1 704	1,5 %		117	1,7 %

Utviklingen i den gjennomsnittlige årlige veksten i antall ansatte i den sentrale statsforvaltningen, altså departementene og direktoratene, har altså vært som følger:

- 2009-2015: Ikke-justert: 2,7 prosent / justert: 1,5 prosent
- 2009-2013: Ikke-justert: 3,8 prosent / justert: 1,8 prosent
- 2013-2015: Ikke-justert: 0,5 prosent / justert: 1,1 prosent

3.2 Liten vekst i antall ansatte i departementene

15 av 16 departementer (inkludert Statsministerens kontor) besvarte undersøkelsen. Departementene hadde en vekst på 99 ansatte i perioden 2009-2015 (Tabell 10), og en vekst på 92 personer når det justeres for omorganiseringer (Tabell 11). Det departementet som ikke har svart på undersøkelsen står for 70 av økningen på 92 ansatte, justert for omorganiseringer. I perioden 2013-2015 ser vi en reduksjon på 26 ansatte.

For departementene har den årlige gjennomsnittlige veksten i antall ansatte vært som følger:

- 2009-2015: Ikke-justert: 0,4 prosent / justert: 0,3 prosent
- 2009-2013: Ikke-justert: 0,7 prosent / justert: 0,7 prosent
- 2013-2015: Ikke-justert: -0,3 prosent / justert: -0,3 prosent

Tabell 10 Antall ansatte i departementene 2009-2015, årlig vekst, og årlig vekst blant de departementene som har kvalitetssikret eller ikke kvalitetssikret tallene i Difis undersøkelse.

	Antall ansatte i departementene 2009-2015	Årlig vekst, samlet		Årlig vekst	
		Antall	Prosent, årlig	Kvalitetssikret	Ikke kvalitetssikret
2009	4 498				
2010	4 564	66	1,5 %	71	-5
2011	4 540	-24	-0,5 %	-22	-2
2012	4 547	7	0,2 %	-14	21
2013	4 624	77	1,7 %	31	46
2014	4 617	-7	-0,2 %	-	-7
2015	4 597	-20	-0,4 %	-45	25
2009-13		126	0,7 %	66	60
2013-15		-27	-0,3 %	-45	18
2009-15		99	0,4 %	21	78

Tabell 11 Antall ansatte i departementene 2009-2015, årlig vekst justert for omorganiseringer, og årlig vekst justert for omorganiseringer blant de departementene som har kvalitetssikret eller ikke kvalitetssikret tallene i Difis undersøkelse. Omorganiseringer er her flytting av personer som allerede er ansatt i staten, inn eller ut av sentral statsforvaltning.

	Samlet, ansatte i departementene 2009-2015			Kvalitetssikret (besvart Difis undersøkelse)			Ikke kvalitetssikret (ikke besvart Difis undersøkelse)		
	Antall ansatte	Årlig vekst, justert for omorganiseringer		Antall ansatte	Årlig vekst, justert for omorganiseringer		Antall ansatte	Årlig vekst, justert for omorganiseringer	
		Antall	Prosent		Antall	Prosent		Antall	Antall
2009	4 498			4 156			342		
2010	4 564	54	1,2 %	4 227	67	1,6 %	337	-13	-3,8 %
2011	4 540	-31	-0,7 %	4 205	-29	-0,7 %	335	-2	-0,6 %
2012	4 547	1	0,0 %	4 191	-20	-0,5 %	356	21	6,3 %
2013	4 624	94	2,1 %	4 222	48	1,1 %	402	46	12,9 %
2014	4 617	-6	-0,1 %	4 222	1	0,0 %	395	-7	-1,7 %
2015	4 597	-20	-0,4 %	4 177	-45	-1,1 %	420	25	6,3 %
2009-13		118	0,7 %		66	0,4 %		52	3,7 %
2013-15		-26	-0,3 %		-44	-0,5 %		18	2,3 %
2009-15		92	0,3 %		22	0,1 %		70	3,2 %

3.3 Sterkere vekst i antall ansatte i direktoratene

53 av 60 direktorater besvarte undersøkelsen. Direktoratene (både de som besvarte og ikke besvarte undersøkelsen) viser en samlet vekst på 3 022 ansatte i perioden 2009-2015 (Tabell 12), og en vekst på 1 729 ansatte når det justeres for omorganiseringer (Tabell 13). Det betyr at i perioden 2009-2015 har 1 293 ansatte fått arbeidssted i et direktorat som følge av en omorganisering.

De 53 direktoratene som har kvalitetssikret og korrigert tallene til grunn for denne analysen, ansatte i oktober 2015 15 571 av de totalt 16 389 direktoratsansatte (95 prosent), og står for 1 682 av økningen på 1 729 ansatte i denne perioden, justert for omorganiseringer.

I likhet med departementene var veksten, justert for omorganiseringer, størst i perioden 2009-2013, med 1 257 ansatte. Fra 2013-2015 var veksten på 472 ansatte. For direktoratene har den gjennomsnittlige årlige veksten i antall ansatte vært som følger:

- 2009-2015: Ikke-justert: 3,5 prosent / justert: 1,9 prosent
- 2009-2013: Ikke-justert: 4,8 prosent / justert: 2,1 prosent
- 2013-2015: Ikke-justert: 0,7 prosent / justert: 1,5 prosent

Tabell 12 Antall ansatte i direktoratene 2009-2015, årlig vekst, og årlig vekst blant de direktoratene som har kvalitetssikret eller ikke kvalitetssikret tallene i Difis undersøkelse.

	Antall ansatte i direktoratene 2009-2015	Årlig vekst, samlet		Årlig vekst	
		Antall	Prosent, årlig	Kvalitetssikret	Ikke kvalitetssikret
2009	13 367				
2010	14 004	637	4,8 %	603	34
2011	15 330	1 326	9,5 %	1308	18
2012	15 838	508	3,3 %	543	-35
2013	16 151	313	2,0 %	278	35
2014	16 020	-131	-0,8 %	-150	19
2015	16 389	369	2,3 %	427	-58
2009-13		2 784	4,8 %	2 732	52
2013-15		238	0,7 %	277	-39
2009-15		3 022	3,5 %	3 009	13

Tabell 13 Antall ansatte i direktoratene 2009-2015, årlig vekst justert for omorganiseringer, og årlig vekst justert for omorganiseringer blant de direktoratene som har kvalitetssikret eller ikke kvalitetssikret tallene i Difis undersøkelse. Omorganiseringer er her flytting av personer som allerede er ansatt i staten, inn eller ut av sentral statsforvaltning.

	Samlet, ansatte i direktoratene 2009-2015			Kvalitetssikret (besvart Difi undersøkelse)			Ikke kvalitetssikret (ikke besvart Difi undersøkelse)		
	Antall ansatte	Årlig vekst, justert for omorganiseringer		Antall ansatte	Årlig vekst, justert for omorganiseringer		Antall ansatte	Årlig vekst, justert for omorganiseringer	
		Antall	Prosent		Antall	Prosent		Antall	Prosent
2009	13 367			12 562			805		
2010	14 004	268	2,0 %	13 165	234	1,9 %	839	34	4,2 %
2011	15 330	232	1,7 %	14 473	214	1,6 %	857	18	2,1 %
2012	15 838	394	2,6 %	15 016	395	2,7 %	822	-1	-0,1 %
2013	16 151	363	2,3 %	15 294	328	2,2 %	857	35	4,3 %
2014	16 020	203	1,3 %	15 144	184	1,2 %	876	19	2,2 %
2015	16 389	269	1,7 %	15 571	327	2,2 %	818	-58	-6,6 %
2009-13		1 257	2,1 %		1 171	2,1 %		86	2,6 %
2013-15		472	1,5 %		511	1,7 %		-39	-2,2 %
2009-15		1 729	1,9 %		1 682	2,0 %		47	1,0 %

Det kan være nyttig å se utviklingen i antall ansatte i direktoratene i sammenheng med utviklingen i antall ansatte i deres ytre etater. I direktoratenes

ytre etater ser vi en vekst i antall ansatte, justert for omorganiseringer, på 3 215 mellom 2009 og 2015 (Tabell 15). I perioden 2009-2013 var den gjennomsnittlige årlige veksten på 0,8 prosent, mens den for 2013-2015 var 1,1 prosent.

Forskjellene mellom Tabell 14 og Tabell 15 er interne omorganiseringer mellom direktoratene og deres ytre etater, og mellom direktoratenes ytre etater og andre deler av statsforvaltningen. Eksempelvis ble Statens innkrevingsentral i 2015 innlemmet som etat i Skatteetaten.

For direktoratenes ytre etater har den gjennomsnittlige årlige veksten i antall ansatte vært som følger:

- 2009-2015: Ikke-justert: 0,6 prosent / justert: 0,9 prosent
- 2009-2013: Ikke-justert: 0,0 prosent / justert: 0,8 prosent
- 2013-2015: Ikke-justert: 1,6 prosent / justert: 1,1 prosent

Mens det i perioden 2009-2013 var større forskjell mellom veksten i direktoratene og i deres ytre etat (2,1 og 0,8 prosent), er forskjellen i den gjennomsnittlige årlige veksten i de sentrale og i de ytre leddene mindre etter 2013 (1,5 og 1,1 prosent).

Veksten i den ytre etat mellom 2013 og 2015 refererer i hovedsak til en økning i antall ansatte i politiet (981), Barne-, ungdoms- og familieetaten (-477), Statens vegvesen (457), Jernbaneverket (231) og Kriminalomsorgen (198), og Arbeids- og velferdsetaten (116).

Tabell 14 Antall ansatte i direktoratenes ytre etater 2009-2015, årlig vekst, og årlig vekst blant de direktoratene som har kvalitetssikret eller ikke kvalitetssikret tallene i Difis undersøkelse.

	Antall ansatte i direktoratenes ytre etater 2009-2015	Årlig vekst, samlet		Årlig vekst	
		Antall	Prosent, årlig	Kvalitetssikret	Ikke kvalitetssikret
2009	62 907				
2010	62 606	-301	-0,5 %	-302	1
2011	61 668	-938	-1,5 %	-957	19
2012	62 185	517	0,8 %	474	43
2013	62 944	759	1,2 %	746	13
2014	64 026	1 082	1,7 %	1 099	-17
2015	65 015	989	1,5 %	1 012	-23
2009-13		37	0,0 %	-39	76
2013-15		2 071	1,6 %	2 111	-40
2009-15		2 108	0,6 %	2 072	36

Tabell 15 Antall ansatte i direktoratenes ytre etater 2009-2015, årlig vekst justert for interne omorganiseringer, og årlig vekst justert for interne omorganiseringer blant de direktoratene som har kvalitetssikret eller ikke kvalitetssikret tallene i Difis undersøkelse.

	Samlet, antall ansatte i direktoratenes ytre etater 2009-2015			Kvalitetssikret (besvart Difis undersøkelse)			Ikke kvalitetssikret (ikke besvart Difis undersøkelse)		
	Antall ansatte	Årlig vekst, justert for omorganiseringer		Antall ansatte	Årlig vekst, justert for omorganiseringer		Antall ansatte	Årlig vekst, justert for omorganiseringer	
		Antall	Prosent		Antall	Prosent		Antall	Prosent
2009	62 907			61 690			1 217		
2010	62 606	790	1,3 %	61 388	789	1,3 %	1 218	1	0,1 %
2011	61 668	29	0,0 %	60 431	10	0,0 %	1 237	19	1,6 %
2012	62 185	599	1,0 %	60 905	590	1,0 %	1 280	9	0,7 %
2013	62 944	688	1,1 %	61 651	675	1,1 %	1 293	13	1,0 %
2014	64 026	719	1,1 %	62 750	736	1,2 %	1 276	-17	-1,3 %
2015	65 015	691	1,1 %	63 762	714	1,1 %	1 253	-17	-1,3 %
2009-13		2 106	0,8 %		2 064	0,8 %		42	0,8 %
2013-15		1 410	1,1 %		1 450	1,2 %		-34	-1,3 %
2009-15		3 516	0,9 %		3 514	1,0 %		8	0,1 %

Når vi ser på direktoratene sammen med deres ytre etater, og justert for omorganiseringer, har antall ansatte økt med 4 944 ansatte (Tabell 17). I perioden før oktober 2013 økte antallet ansatte med til sammen 2 685, mens antallet ansatte i direktoratene inkludert ytre etat har økt med 2 259 fra oktober 2013 til oktober 2015.

Det er noen forskjeller i tallene avhengig av om de er justert for omorganiseringer. En forklaring på dette er at etatsinterne omorganiseringer ikke har utslag på antall ansatte i etatene, og at omorganiseringer mellom direktorater heller ikke har utslag på de aggregerte tallene. Forskjellene skyldes i hovedsak omorganiseringer mellom direktoratene og departementene, og omorganiseringer mellom direktoratene og deres etater på den ene siden, og andre statlige virksomheter utenfor sentral statsforvaltning på den andre siden.

Den gjennomsnittlige årlige veksten i antall ansatte i direktoratene og deres ytre etater, justert for omorganiseringer, var om lag den samme i 2013-2015 som i 2009-2013. For direktoratene og deres ytre etater har den gjennomsnittlige årlige veksten i antall ansatte vært som følger:

- 2009-2015: Ikke-justert: 1,1 prosent / justert: 1,1 prosent
- 2009-2013: Ikke-justert: 0,9 prosent / justert: 1,1 prosent
- 2013-2015: Ikke-justert: 1,4 prosent / justert: 1,2 prosent

Tabell 16 Antall ansatte i direktoratene med ytre etat 2009-2015, årlig vekst, og årlig vekst blant de direktoratene som har kvalitetssikret eller ikke kvalitetssikret tallene i Difis undersøkelse.

	Antall ansatte i direktoratene og ytre etat 2009-2015	Årlig vekst, samlet		Årlig vekst	
		Antall	Prosent, årlig	Kvalitetssikret	Ikke kvalitetssikret
2009	76 274				
2010	76 610	336	0,4 %	301	35
2011	76 998	388	0,5 %	351	37
2012	78 023	1 025	1,3 %	1 017	8
2013	79 095	1 072	1,4 %	1 024	48
2014	80 046	951	1,2 %	949	2
2015	81 404	1 358	1,7 %	1 439	-81
2009-13		2 821	0,9 %	2 693	128
2013-15		2 309	1,4 %	2 388	-79
2009-15		5 130	1,1 %	5 081	49

Tabell 17 Antall ansatte i direktoratene med ytre etat 2009-2015, årlig vekst justert for eksterne omorganiseringer, og årlig vekst justert for eksterne omorganiseringer blant de direktoratene som har kvalitetssikret eller ikke kvalitetssikret tallene i Difis undersøkelse. Omorganiseringer er her flytting av personer som allerede er ansatt i staten.

	Samlet, antall ansatte i direktoratene og ytre etat 2009-2015			Kvalitetssikret (besvart Difis undersøkelse)			Ikke kvalitetssikret (ikke besvart Difis undersøkelse)		
	Antall ansatte	Årlig vekst, justert for omorganiseringer		Antall ansatte	Årlig vekst, justert for omorganiseringer		Antall ansatte	Årlig vekst, justert for omorganiseringer	
		Antall	Prosent		Antall	Prosent		Antall	Prosent
2009	76 274			74 252			2 022		
2010	76 610	1 067	1,4 %	74 553	1 032	1,4 %	2 057	35	1,7 %
2011	76 998	265	0,3 %	74 904	228	0,3 %	2 094	37	1,8 %
2012	78 023	1 000	1,3 %	75 921	992	1,3 %	2 102	8	0,4 %
2013	79 095	1 059	1,4 %	76 945	1 011	1,3 %	2 150	48	2,3 %
2014	80 046	929	1,2 %	77 894	927	1,2 %	2 152	2	0,1 %
2015	81 404	975	1,2 %	79 333	1 056	1,4 %	2 071	-81	-3,8 %
2009-13		3 391	1,1 %		3 263	1,1 %		128	1,5 %
2013-15		1 904	1,2 %		1 983	1,3 %		-79	-1,8 %
2009-15		5 295	1,1 %		5 246	1,2 %		49	0,4 %

Når vi ser på departementene og deres ytre etat (her definert som Utenriktjenesten) sammen med direktoratene og deres ytre etater, har antall ansatte økt med 5 314, justert for omorganiseringer med andre deler av statsforvaltningen.

Den gjennomsnittlige årlige veksten i antall ansatte i departementene, direktoratene og deres ytre etater, justert for omorganiseringer, var den samme i perioden 2009-2013 som i perioden 2013-2015. Den gjennomsnittlige årlige veksten har vært som følger:

- 2009-2015: Ikke-justert: 1,0 prosent / justert: 1,1 prosent
- 2009-2013: Ikke-justert: 0,9 prosent / justert: 1,1 prosent
- 2013-2015: Ikke-justert: 1,3 prosent / justert: 1,1 prosent

Tabell 18 Antall ansatte i departementene og direktoratene med ytre etat 2009-2015, årlig vekst, og årlig vekst blant de direktoratene som har kvalitetssikret eller ikke kvalitetssikret tallene i Difis undersøkelse.

	Antall ansatte i departementene, direktoratene og ytre etat 2009-2015	Årlig vekst, samlet		Årlig vekst	
		Antall	Prosent, årlig	Kvalitetssikret	Ikke kvalitetssikret
2009	81 445				
2010	81 849	404	0,5 %	374	30
2011	82 202	353	0,4 %	318	35
2012	83 224	1 022	1,2 %	993	29
2013	84 360	1 136	1,4 %	1 042	94
2014	85 309	949	1,1 %	954	-5
2015	86 601	1 292	1,5 %	1 348	-56
2009-13		2 915	0,9 %	2 727	188
2013-15		2 241	1,3 %	2 302	-61
2009-15		5 156	1,0 %	5 029	127

Tabell 19 Antall ansatte i departementene og direktoratene med ytre etat 2009-2015, årlig vekst justert for eksterne omorganiseringer, og årlig vekst justert for eksterne omorganiseringer blant de direktoratene som har kvalitetssikret eller ikke kvalitetssikret tallene i Difis undersøkelse. Omorganiseringer er her flytting av personer som allerede er ansatt i staten.

	Samlet, antall ansatte i departementene, direktoratene og ytre etat 2009-2015			Kvalitetssikret (besvart Difis undersøkelse)			Ikke kvalitetssikret (ikke besvart Difis undersøkelse)		
	Antall ansatte	Årlig vekst, justert for omorganiseringer		Antall ansatte	Årlig vekst, justert for omorganiseringer		Antall ansatte	Årlig vekst, justert for omorganiseringer	
		Antall	Prosent		Antall	Prosent		Antall	Prosent
2009	81 445			79 081			2 364		
2010	81 849	1 123	1,4 %	79 455	1 105	1,4 %	2 394	22	0,9 %
2011	82 202	223	0,3 %	79 773	195	0,2 %	2 429	35	1,5 %
2012	83 224	991	1,2 %	80 766	968	1,2 %	2 458	29	1,2 %
2013	84 360	1 140	1,4 %	81 808	1 029	1,3 %	2 552	94	3,8 %
2014	85 309	928	1,1 %	82 762	932	1,1 %	2 547	-5	-0,2 %
2015	86 601	909	1,1 %	83 755	1 320	1,6 %	2 491	-56	-2,2 %
2009-13		3 477	1,1 %		3 297	1,0 %		180	1,9 %
2013-15		1 837	1,1 %		2 252	1,4 %		-61	-1,2 %
2009-15		5 314	1,1 %		5 549	1,1 %		119	0,8 %

4 Årsaker til vekst i antall ansatte

I dette kapitlet berører vi først noen perspektiver på hva som kan påvirke utviklingen i antall ansatte i sentral statsforvaltning. Grovt sett kan perspektivene kategoriseres etter innbygger- eller byråkratidrevet vekst. I kapittel 4.2 sammenligner vi utviklingen i antall ansatte i sentral statsforvaltning med utviklingen i henholdsvis befolkningen, antall sysselsatte og antall sysselsatte i offentlig forvaltning.

I kapitlene 4.3.1 til 4.3.7 går vi gjennom hvilken samlet netto effekt på antall ansatte hver av følgende årsaker har hatt i perioden: utvidelse/reduksjon av oppgaveporteføljen; økt/reduert arbeidsmengde innenfor nåværende oppgaveportefølje; økt/reduert ambisjonsnivå for nåværende oppgaveportefølje; profesjonalisering/oppgradering eller nedjustering av administrasjonen; effektivisering; vakanser/naturlige svingninger; og andre årsaker. Dataene til grunn for denne sammenstillingen er hentet fra de departementer og direktorater som svarte på Difis kartlegging.

Kapittel 4.4 tar for seg direktoratene med de største endringene.

4.1 Hva påvirker antallet ansatte i sentral statsforvaltning?

Denne teksten baserer seg på et notat om anslag på antall ansatte i regjeringsskvartalet 2020-2060, fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet.

Det er mange teorier for hvorfor offentlig sektor vokser etter hvert som økonomien vokser. Ifølge Garrett and Rhine (2006) faller teoriene for offentlig sektors størrelse (og betydning) i to kategorier: vekst drevet av innbyggers etterspørsel og vekst initiert og tilbudt av staten selv.

I teorier av typen innbyggerdrevet vekst (citizen-over-state) er det innbyggernes etterspørsel etter offentlige tjenester som forårsaker veksten. Til denne gruppen hører bl.a. Baumol (1967) som forklarte veksten i offentlig sektor ut fra at offentlig tjenester er et nødvendighetsgode (etterspørselen er uelastisk) og at prisene på offentlige tjenester øker relativt til andre produkter (produktivitetsovergangen er større i privat sektor). Denne typen perspektiver omfatter også at det at politikere vedtar å heve ambisjonsnivået for kvaliteten i offentlig myndighetsutøvelse og tjenesteyting.

I teorier av typen som fremhever vekst initiert og tilbudt av staten selv (state-over-citizen), vektlegges at offentlig sektor vokser på grunn av en iboende ineffektivitet i offentlig sektor og insentivene til offentlige byråkrater. Her faller eksempelvis Niskanens byråkratiteorier (1971) og Buchanans teori om fiskal illusjon (1967) inn, der det er en informasjonsasymmetri mellom byråkratene på den ene siden, og politikere og den øvrige offentligheten på den andre siden.

Vårt notat svarer ikke på om veksten i antall ansatte i sentral statsforvaltning i perioden 2009-2015 skyldes henholdsvis innbygger- eller byråkratidrevet vekst,

men hensikten med denne lille gjennomgangen er å fremheve at det finnes ulike perspektiver på vekst i offentlig sektor.

Med utgangspunkt i innbyggerdrevet vekst, kan det være relevant å trekke opp befolkningsutviklingen i Norge i perioden 2009-2015.

Tabell 20 Folkemengde i Norge 2009-2015. Årlig antall, årlig vekst og kumulativ vekst. Kilde: SSB

	Antall innbyggere	Prosent årlig vekst	Prosent vekst siden 2009
2009	4 799 252		
2010	4 858 199	1,2 %	1,2 %
2011	4 920 305	1,3 %	2,5 %
2012	4 985 870	1,3 %	3,9 %
2013	5 051 275	1,3 %	5,3 %
2014	5 109 056	1,1 %	6,5 %
2015	5 165 802	1,1 %	7,6 %

Tabellen over viser en befolkningsvekst på over 350 000 innbyggere eller på 7,6 prosent i perioden 2009-2015. Det vil være rimelig å anta at dette har bidratt til veksten vi ser i sentral statsforvaltning.

Et annet forhold som kan ha innvirkning på antallet ansatte i sentral statsforvaltning, er antall sysselsatte i Norge totalt.

Tabell 21 Sysselsatte i Norge 2009-2015. Årlig antall, årlig vekst og kumulativ vekst. Kilde: SSB

	Antall sysselsatte	Pst. årlig vekst	Pst. vekst siden 2009
2009	2 605 000		
2010	2 591 500	-0,5 %	-0,5 %
2011	2 630 000	1,5 %	1,0 %
2012	2 684 500	2,1 %	3,1 %
2013	2 712 900	1,1 %	4,1 %
2014	2 743 500	1,1 %	5,3 %
2015	2 758 500	0,5 %	5,9 %

Tabell 22 Antall ansatte og årsverk i offentlig forvaltning. Antall, årlig og kumulativ vekst. Kilde: SSB

	Sysselsatte			Årsverk (heltidsekvivalenter)		
	Antall (tusen)	Pst. årlig vekst	Pst. vekst siden 2009	Antall (tusen)	Pst. årlig vekst	Pst. vekst siden 2009
2009	761,8			654,7		
2010	771,4	1,3%	1,3%	661,9	1,1%	1,1%
2011	786,3	1,9%	3,2%	675,5	2,1%	3,2%
2012	798,8	1,6%	4,9%	683,2	1,1%	4,4%
2013	809,4	1,3%	6,2%	693,1	1,4%	5,9%
2014	820,7	1,4%	7,7%	703,7	1,5%	7,5%
2015	827,1	0,8%	8,6%	710,2	0,9%	8,5%

Utover politikktutforming, relaterer en del av arbeidsoppgavene i sentral statsforvaltning seg til regulering og kontroll. Det er rimelig å anta at veksten vi ser i antall sysselsatte i alle næringer, og antall ansatte i offentlig forvaltning som helhet (sentral, regional og lokal statsforvaltning, i tillegg til kommunal og fylkeskommunal forvaltning) også speiles i veksten i sentral statsforvaltning.

4.2 Veksten i sentral statsforvaltning er høyere enn veksten i befolkningen, sysselsettingen og offentlig forvaltning

Den samlede veksten i sentral statsforvaltning har i perioden 2009 til 2015 vært på 1 821 ansatte, når vi justerer for omorganiseringer (Tabell 9). Dette svarer til om lag 1,5 prosent gjennomsnittlig årlig vekst. Dette er høyere vekst enn veksten i befolkningen (Tabell 20 viser 7,6 prosent vekst i perioden, i snitt 1,0 prosent i året), i sysselsatte (Tabell 21 viser 5,9 prosent vekst i perioden, i snitt 1,4 prosent i året,) og veksten i offentlig forvaltning (Tabell 22 viser 8,6 prosent vekst i perioden, i snitt 1,4 prosent i året).

Departementene har hatt en gjennomsnittlig årlig vekst, justert for omorganiseringer, på om lag 0,3 prosent (Tabell 11), som tilsier en lavere vekst enn veksten i befolkningen, veksten i sysselsatte og veksten i offentlig forvaltning i perioden fra 2009 til 2015.

Direktoratene har hatt en gjennomsnittlig årlig vekst, justert for omorganiseringer, på om lag 1,9 prosent (Tabell 13). Dette tilsier at direktoratene har hatt en høyere gjennomsnittlig årlig vekst enn veksten i befolkningen, veksten i sysselsatte og veksten i offentlig forvaltning i perioden.

4.3 Resultater fra kartlegging av årsaker til utviklingen i antall ansatte i sentral statsforvaltning

I det følgende vil vi beskrive utviklingen i antall ansatte, justert for omorganiseringer, bare ved de departementene og direktoratene som har besvart undersøkelsen. Årsakene til utviklingen har ikke vært mulig å identifisere ved hjelp av statistisk analyse av SST, og vi refererer her bare årsakene som direktoratene og departementene selv har rapportert i kartleggingsskjemaet.

Flere av departementene og direktoratene har påpekt at selv om de oppgir presise tall for antall ansatte, så skjuler det oppgitte tallet en usikkerhet. De enkelte tallene kan derfor regnes som anslag.

De departementene og direktoratene som har besvart undersøkelsen og kvalitetssikret tallene, står for en økning i antall ansatte på 1 704 av totalt 1 821, justert for omorganiseringer (Tabell 9). Av disse 1 704 har departementene og direktoratene fordelt en netto økning på 1 588 ansatte på ulike årsaker til utvikling i antall ansatte. Ett av departementene og fem av direktoratene har ikke fordelt hele utviklingen av ansatte på de oppgitte årsakene, mens ett direktorat måtte se to av årene i sammenheng (altså at hvert år ikke «gikk opp» for seg). Det er en netto økning på om lag 116 ansatte som står uforklart i vårt datamateriale.

Departementene og direktoratene har fordelt den årlige netto endringen i antall ansatte på ulike årsaker:

- Utvidelse/reduksjon av oppgaveporteføljen (fått nye eller mistet gamle oppgaver/tjenester)
- Økt/reduert arbeidsmengde innenfor nåværende oppgaveportefølje
- Økt/reduert ambisjonsnivå for nåværende oppgaveportefølje
- Profesjonalisering/oppgradering eller nedjustering av administrasjonen
- Effektivisering
- Vakanser/naturlige svingninger
- Andre årsaker (antall og kommentar)

De fleste departementene og direktoratene har fordelt hele utviklingen, hvert år. Det gjør at vi kommer frem til «ett tall» for hver årsak hvert år, og kan gi et inntrykk av at presisjonsnivået er høyt. Det er imidlertid usikkerhet knyttet til øvelsen å tilbakeføre endringer på ulike årsaker, flere år tilbake i tid. Derfor gir tallene heller en indikasjon på vektleggingen av de ulike årsakene, enn å gi et presist estimat av hvor stor netto endring som kan tilskrives hver årsak, hvert år. Dette gjelder særlig for tallene for hvert departement og direktorat.

Det er her viktig å presisere at departementene og direktoratene har blitt bedt om å fordele årlig netto virkning på antall ansatte. Det betyr at et direktorat eller et departement i løpet av ett år kan ha både en negativ og en positiv føring på samme årsak, og disse kan nulle hverandre ut. Det kan tenkes at et direktorat har mistet en oppgave med 10 ansatte, men i løpet av samme år har fått en ny oppgave med 10 ansatte. Den netto virkningen av endringer i oppgaveporteføljen vil være null, men det har likevel skjedd endringer i oppgaveporteføljen som har hatt betydning for antall ansatte i direktoratet.

4.3.1 Utvidelse av oppgaveporteføljen er den viktigste årsaken

Den viktigste årsaken til utviklingen i antall ansatte i sentral statsforvaltning, slik departementene og direktoratene beskriver det, er utvidelse, eventuelt reduksjon, av oppgaveporteføljen (at de har fått nye eller mistet gamle oppgaver/tjenester).

Det er kun to virksomheter som har opplevd en netto nedgang i antall ansatte som følge av endring i oppgaveporteføljen i perioden 2009-2013. 21 virksomheter har ikke hatt noen netto endring i antall ansatte som følge av endringer i oppgaveporteføljen, mens 45 virksomheter har hatt en netto økning i antall ansatte som følge av utvidelse av oppgaveporteføljen.

Samlet sett har utvidelser av oppgaveporteføljen gitt en økning på 1 032 ansatte i perioden 2009-2015. 568 av disse kom i perioden 2009-2013, mens økningen var på 464 mellom 2013 og 2015.

Økningen som følge av endring i oppgaveporteføljen gjelder i hovedsak for direktoratene, som står for 1 015 av økningen på 1 032 ansatte fra 2009 til 2015.

Det er Helsedirektoratet som har hatt størst økning, med 303 ansatte som følge av nye oppgaver eller tjenester. Nasjonal sikkerhetsmyndighet har hatt en

økning på 110 ansatte, mens Nasjonalt folkehelseinstitutt har hatt en økning på 64 ansatte. Kunnskapsdepartementet har hatt en reduksjon på 23 ansatte.

Tabell 23 Utvidelse/reduksjon av oppgaveporteføljen (fått nye eller mistet gamle oppgaver/tjenester). Netto innvirkning på antall ansatte.

	2009-2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Arbeids- og sosialdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Arbeids- og velferdsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Arbeidstilsynet	39	21	3	0	5	10	0
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	59	20	4	0	0	15	20
Brønnpøysundregistrene	34	20	14	0	0	0	0
Direktoratet for byggkvalitet	2	0	0	0	2	0	0
Direktoratet for forvaltning og IKT	45	20	4	0	9	12	0
Direktoratet for nødkommunikasjon	34	0	4	26	4	0	0
Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap	6	0	0	0	6	0	0
Direktoratet for utviklingssamarbeid	5	5	0	0	0	0	0
Direktoratet for økonomistyring	3	1	0	0	1	1	0
Finansdepartementet	5	1	0	1	1	0	2
Finanstilsynet	8	5	3	0	0	0	0
Helse- og omsorgsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Helsedirektoratet	303	9	49	54	27	75	89
Husbanken	0	0	0	0	0	0	0
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	6	0	0	6	0	0	0
Jernbaneverket	39	0	4	20	0	0	15
Justervesenet	6	0	2	0	3	1	0
Justis- og beredskapsdepartementet	10	0	0	0	10	0	0
Klima- og miljødepartementet	6	0	0	0	0	0	6
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	13	0	0	0	13	0	0
Kontoret for voldsoffererstatning	0	0	0	0	0	0	0
Kriminalomsorgsdirektoratet	1	0	0	0	0	0	1
Kulturdepartementet	0	0	6	-1	-5	0	0
Kulturrådet	3	0	0	3	0	0	0
Kunnskapsdepartementet	-23	10	0	-33	0	0	0
Landbruks- og matdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Landbruksdirektoratet	3	0	0	0	1	1	1
Lotteri- og stiftelsestilsynet	5	5	0	0	0	0	0
Mattilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Medietilsynet	1	0	0	1	-1	3	-2
Miljødirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	5	0	0	0	0	3	2
Nasjonal sikkerhetsmyndighet	110	0	0	32	0	71	7
Nasjonalt folkehelseinstitutt	64	2	7	1	8	9	37
Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen	40	2	4	4	8	8	14
Norges vassdrags- og energidirektorat	0	0	0	0	0	0	0
Norsk filminstitutt	0	0	0	0	0	0	0
Norsk pasientskadeerstatning	1	1	0	0	0	0	0
Norsk polarinstitutt	0	0	0	0	0	0	0
Nærings- og fiskeridepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Olje- og energidepartementet	4	4	0	0	0	0	0
Oljedirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Patentstyret	0	0	0	0	0	0	0

Pensjonstrygden for sjømenn	0	0	0	0	0	0	0
Petroleumstilsynet	12	0	0	0	12	0	0
Politidirektoratet	7	0	0	0	0	0	7
Samferdselsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Sjøfartsdirektoratet	19	0	0	0	19	0	0
Skattedirektoratet	19	0	0	7	1	-4	15
Statens havarikommisjon for transport	0	0	0	0	0	0	0
Statens helsetilsyn	17	8	2	3	4	0	0
Statens jernbanetilsyn	15	0	0	12	3	0	0
Statens legemiddelverk	3	0	0	0	0	3	0
Statens lånekasse for utdanning	7	0	3	2	0	2	0
Statens sivilrettsforvaltning	12	4	1	3	4	0	0
Statens strålevern	8	5	3	0	0	0	0
Statens vegvesen - Vegtilsynet	7	0	0	5	2	0	0
Statens vegvesen Vegdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Statistisk sentralbyrå	-3	0	0	0	-3	0	0
Statsministerens kontor	0	0	0	0	0	0	0
Toll- og avgiftsdirektoratet	30	0	0	0	0	0	30
Utdanningsdirektoratet	23	8	10	10	-10	5	0
Utenriksdepartementet	2	5	0	0	0	-3	0
Utlendingsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Vox - nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk	17	0	4	5	0	8	0
SUM	1 032	156	127	161	124	220	244

4.3.2 Økt arbeidsmengde innen nåværende oppgaveportefølje har nest størst innvirkning

Endringer i direktoratenes og departementenes arbeidsmengde har bidratt til en økning i antall ansatte på 515 mellom 2009 og 2015.

Fire virksomheter har fått endringer i arbeidsmengde som har gitt netto nedgang i antall ansatte fra 2009 til 2015. 29 departementer og direktorater har ikke rapportert endring i antall ansatte som følge av endringer i arbeidsmengde innenfor deres nåværende oppgaveportefølje, mens 35 rapporterer økning i antall ansatte.

96 av økningen på 515 ansatte kom i departementer, mens 419 har kommet i direktoratene. Det er Statens vegvesen Vegdirektoratet som har hatt størst økning, på 177 ansatte, mens Helsedirektoratet har hatt en økning på 46 ansatte. Utlendingsdirektoratet har hatt en netto nedgang på 69 ansatte mellom 2009 og 2015.

Tabell 24 Økt/reduert arbeidsmengde innenfor nåværende oppgaveportefølje. Netto innvirkning på antall ansatte.

	2009-2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Arbeids- og sosialdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Arbeids- og velferdsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Arbeidstilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	7	0	0	0	0	3	4
Brønnøysundregistrene	0	0	0	0	0	0	0

Direktoratet for byggkvalitet	4	0	0	0	0	2	2
Direktoratet for forvaltning og IKT	28	12	10	0	4	2	0
Direktoratet for nødkommunikasjon	17	6	4	0	2	2	3
Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap	13	0	0	0	13	0	0
Direktoratet for utviklingssamarbeid	8	0	0	0	0	0	8
Direktoratet for økonomistyring	0	0	0	0	0	0	0
Finansdepartementet	10	1	1	6	3	2	-3
Finanstilsynet	20	9	11	0	0	0	0
Helse- og omsorgsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Hesledirektoratet	46	6	12	9	8	5	6
Husbanken	0	0	0	0	0	0	0
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	3	0	0	0	0	1	2
Jernbaneverket	25	0	0	12	0	0	13
Justervesenet	5	2	0	0	2	1	0
Justis- og beredskapsdepartementet	37	3	2	0	32	0	0
Klima- og miljødepartementet	11	5	4	0	0	2	0
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	5	0	0	5	0	0	0
Kontoret for voldsoffererstatning	25	5	0	25	4	0	-9
Kriminalomsorgsdirektoratet	4	0	0	0	0	0	4
Kulturdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Kulturrådet	-2	0	-6	0	4	5	-5
Kunnskapsdepartementet	2	2	0	0	0	0	0
Landbruks- og matdepartementet	-1	-1	0	0	0	0	0
Landbruksdirektoratet	9	0	0	0	4	4	1
Lotteri- og stiftelsestilsynet	1	0	0	0	1	0	0
Mattilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Medietilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Miljødirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	0	0	0	0	0	1	-1
Nasjonal sikkerhetsmyndighet	0	0	0	0	0	0	0
Nasjonalt folkehelseinstitutt	1	-2	-4	-23	4	9	17
Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen	0	0	0	0	0	0	0
Norges vassdrags- og energidirektorat	0	0	0	0	0	0	0
Norsk filminstitutt	0	0	0	0	0	0	0
Norsk pasientskadeerstatning	23	11	0	8	0	3	1
Norsk polarinstitutt	0	0	0	0	0	0	0
Nærings- og fiskeridepartementet	1	0	1	2	0	-2	0
Olje- og energidepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Oljedirektoratet	23	0	0	6	6	6	5
Patentstyret	0	0	0	0	0	0	0
Pensjonstrygden for sjømenn	-4	0	0	-1	-1	-2	0
Petroleumstilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Politidirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Samferdselsdepartementet	3	0	3	0	0	0	0
Sjøfartsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Skattedirektoratet	3	3	0	0	0	0	0
Statens havarikommisjon for transport	3	0	1	2	0	0	0
Statens helsetilsyn	4	0	2	1	1	0	0
Statens jernbanetilsyn	8	4	0	4	0	0	0
Statens legemiddelverk	0	0	0	0	0	0	0
Statens lånekasse for utdanning	0	0	0	0	0	0	0
Statens sivilrettsforvaltning	5	0	0	0	7	-2	0
Statens strålevern	1	1	0	0	0	0	0
Statens vegvesen - Vegtilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Statens vegvesen Vegdirektoratet	177	0	59	25	17	33	43

Statistisk sentralbyrå	0	0	0	0	0	0	0
Statsministerens kontor	0	0	0	0	0	0	0
Toll- og avgiftsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Utdanningsdirektoratet	21	4	5	8	0	3	1
Utenriksdepartementet	28	6	0	8	6	6	2
Utlendingsdirektoratet	-69	0	-59	0	-10	0	0
Vox - nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk	10	0	2	0	2	4	2
SUM	515	77	48	97	109	88	96

4.3.3 Effektivisering er den viktigste årsaken til reduksjon i antall ansatte

I perioden 2009-2015 har effektivisering ført til en reduksjon i antallet ansatte på 479.

28 departementer og direktorater rapporterer at effektiviseringsprosesser har ført til en netto reduksjon i antall ansatte.

Departementene rapporterer at effektivisering har ført til en netto reduksjon på 123 ansatte, mens direktoratene oppgir en netto reduksjon på 356 ansatte.

Statistisk sentralbyrå oppgir den største effekten, med en reduksjon på 195 ansatte ved å effektivisere tradisjonelle oppgaver i tillegg til å bygge opp områder som prosjekt- og porteføljestyring, internkontroll og innføring av lean-prinsipper for å effektiviser statistikkproduksjonen. Husbanken har en reduksjon på 42 ansatte som følge av effektiviseringstiltak.

Tabell 25 Effektivisering. Netto innvirkning på antall ansatte.

	2009-2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Arbeids- og sosialdepartementet	-3	0	0	0	0	-3	0
Arbeids- og velferdsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Arbeidstilsynet	-1	0	0	0	0	0	-1
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Brønnøysundregistrene	-8	0	0	0	0	0	-8
Direktoratet for byggkvalitet	0	0	0	0	0	0	0
Direktoratet for forvaltning og IKT	0	0	0	0	0	0	0
Direktoratet for nødkommunikasjon	0	0	0	0	0	0	0
Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap	-6	-6	0	0	0	0	0
Direktoratet for utviklingssamarbeid	0	0	0	0	0	0	0
Direktoratet for økonomistyring	-1	0	-1	0	0	0	0
Finansdepartementet	-24	0	-6	0	0	-6	-12
Finanstilsynet	-11	0	0	0	-1	-10	0
Helse- og omsorgsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Helsedirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Husbanken	-42	-8	0	-12	-7	0	-15
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Jernbaneverket	0	0	0	0	0	0	0
Justervesenet	0	0	0	0	0	0	0
Justis- og beredskapsdepartementet	-14	0	0	0	0	-4	-10
Klima- og miljødepartementet	-4	0	0	-1	-2	-1	0

Kommunal- og moderniseringsdepartementet	-18	0	0	0	0	-18	0
Kontoret for voldsoffererstatning	-9	0	0	0	0	-4	-5
Kriminalomsorgsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Kulturdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Kulturrådet	0	0	0	0	0	0	0
Kunnskapsdepartementet	-19	-6	-2	-3	-3	-3	-2
Landbruks- og matdepartementet	-11	-3	-4	0	0	-4	0
Landbruksdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Lotteri- og stiftelsestilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Mattilsynet	-3	0	-3	0	0	0	0
Medietilsynet	-2	0	0	0	0	-1	-1
Miljødirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	-1	0	0	0	0	0	0
Nasjonal sikkerhetsmyndighet	0	0	0	0	0	0	0
Nasjonalt folkehelseinstitutt	0	0	0	0	0	0	0
Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen	0	0	0	0	0	0	0
Norges vassdrags- og energidirektorat	0	0	0	0	0	0	0
Norsk filminstitutt	-2	-1	-1	0	0	0	0
Norsk pasientskadeerstatning	0	0	0	0	0	0	0
Norsk polarinstitutt	-3	0	0	0	0	0	-3
Nærings- og fiskeridepartementet	-3	0	0	0	0	0	-3
Olje- og energidepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Oljedirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Patentstyret	-13	0	0	0	0	0	-13
Pensjonstrygden for sjømenn	-11	-2	-1	0	0	-8	0
Petroleumstilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Politidirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Samferdselsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Sjøfartsdirektoratet	-3	0	0	0	-1	0	-2
Skattedirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Statens havarikommisjon for transport	0	0	0	0	0	0	0
Statens helsetilsyn	0	0	0	0	0	0	0
Statens jernbanetilsyn	0	0	0	0	0	0	0
Statens legemiddelverk	0	0	0	0	0	0	0
Statens lånekasse for utdanning	-13	-5	0	0	-6	0	-2
Statens sivilrettsforvaltning	0	0	0	0	0	0	0
Statens strålevern	0	0	0	0	0	0	0
Statens vegvesen - Vegtilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Statens vegvesen Vegdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Statistisk sentralbyrå	-195	-54	-20	0	-80	-34	-7
Statsministerens kontor	0	0	0	0	0	0	0
Toll- og avgiftsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Utdanningsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	-27	0	-6	-8	-8	-2	-3
Utlendingsdirektoratet	-30	0	-30	0	0	0	0
Vox - nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk	-2	0	0	0	0	0	-2
SUM	-479	-85	-74	-24	-108	-98	-89

4.3.4 Økt ambisjonsnivå innenfor oppgaveporteføljen fører til flere ansatte

Fra 2009 til 2015 har endring i ambisjonsnivå for den nåværende oppgaveporteføljen gitt en netto økning på 329 ansatte i sentral statsforvaltning. 302 av disse har kommet i direktoratene, mens en økning på 27 har funnet sted i departementene.

To virksomheter rapporterer at endring i ambisjonsnivået for oppgaveporteføljen har ført til en netto reduksjon i antall ansatte, mens 17 rapporterer netto økning i antall ansatte.

Utlendingsdirektoratet har hatt størst netto endring i antall ansatte som følge av økt ambisjonsnivå for oppgaveporteføljen, med en økning på 92 ansatte.

Tabell 26 Økt/reduert ambisjonsnivå for nåværende oppgaveportefølge. Netto innvirkning på antall ansatte.

	2009-2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Arbeids- og sosialdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Arbeids- og velferdsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Arbeidstilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Brønnøysundregistrene	0	0	0	0	0	0	0
Direktoratet for byggkvalitet	18	0	0	0	5	5	8
Direktoratet for forvaltning og IKT	5	0	0	0	5	0	0
Direktoratet for nødkommunikasjon	8	0	0	0	2	1	5
Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap	0	0	0	0	0	0	0
Direktoratet for utviklingssamarbeid	0	0	0	0	0	0	0
Direktoratet for økonomistyring	1	0	0	0	0	1	0
Finansdepartementet	-12	2	-3	2	1	-7	-7
Finanstilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Helse- og omsorgsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Helsedirektoratet	31	1	4	6	5	6	9
Husbanken	0	0	0	0	0	0	0
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Jernbaneverket	0	0	0	0	0	0	0
Justervesenet	0	0	0	0	0	0	0
Justis- og beredskapsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Klima- og miljødepartementet	8	5	3	0	0	0	0
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Kontoret for voldsoffererstatning	0	0	0	0	0	0	0
Kriminalomsorgsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Kulturdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Kulturrådet	0	0	0	0	0	0	0
Kunnskapsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Landbruks- og matdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Landbruksdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Lotteri- og stiftelsestilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Mattilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Medietilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Miljødirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	1	0	0	0	0	0	1
Nasjonal sikkerhetsmyndighet	0	0	0	0	0	0	0
Nasjonalt folkehelseinstitutt	32	0	0	0	0	5	27
Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen	0	0	0	0	0	0	0
Norges vassdrags- og energidirektorat	0	0	0	0	0	0	0
Norsk filminstitutt	0	0	0	0	0	0	0
Norsk pasientskadeerstatning	3	0	0	0	1	1	1

Norsk polarinstitutt	0	0	0	0	0	0	0
Nærings- og fiskeridepartementet	32	-2	2	14	8	4	6
Olje- og energidepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Oljedirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Patentstyret	0	0	0	0	0	0	0
Pensjonstrygden for sjømenn	0	0	0	0	0	0	0
Petroleumstilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Politidirektoratet	84	0	0	17	17	28	22
Samferdselsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Sjøfartsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Skattedirektoratet	8	3	0	3	0	0	2
Statens havarikommisjon for transport	0	0	0	0	0	0	0
Statens helsetilsyn	4	2	0	0	0	1	1
Statens jernbanetilsyn	0	0	0	0	0	0	0
Statens legemiddelverk	0	0	0	0	0	0	0
Statens lånekasse for utdanning	0	0	0	0	0	0	0
Statens sivilrettsforvaltning	3	0	4	0	0	-2	1
Statens strålevern	0	0	0	0	0	0	0
Statens vegvesen - Vegtilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Statens vegvesen Vegdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Statistisk sentralbyrå	0	0	0	0	0	0	0
Statsministerens kontor	0	0	0	0	0	0	0
Toll- og avgiftsdirektoratet	5	0	0	0	5	0	0
Utdanningsdirektoratet	7	1	4	0	0	2	0
Utenriksdepartementet	-1	9	-6	-7	-9	10	2
Utlendingsdirektoratet	92	0	0	0	0	0	92
Vox - nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk	0	0	0	0	0	0	0
SUM	329	21	8	35	40	55	170

4.3.5 «Andre årsaker» har gitt en økning i antall ansatte på 163

Det er 12 departementer og direktorater som rapporterer at andre årsaker har hatt netto innvirkning på antall ansatte i perioden 2009-2015, på til sammen 163 ansatte.

Dette inkluderer 127 i Arbeids- og velferdsdirektoratet, som refererer til ansatte som «går ut av omstillingsmidler og inn på driftsmidler». Andre kommentarer viser at departementer og direktorater blant annet rapporterer rekruttering av mellomledere, opprettelse og avvikling av retrettstillinger, samt avvikling av midlertidige prosjekter på kategorien «andre årsaker».

Tabell 27 Andre årsaker. Netto innvirkning på antall ansatte.

	2009-2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Arbeids- og sosialdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Arbeids- og velferdsdirektoratet	127	0	127	0	0	0	0
Arbeidstilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Brønnpøysundregistrene	0	0	0	0	0	0	0
Direktoratet for byggkvalitet	0	0	0	0	0	0	0
Direktoratet for forvaltning og IKT	0	0	0	0	0	0	0
Direktoratet for nødkommunikasjon	0	0	0	0	0	0	0
Direktoratet for samfunnssikkerhet	0	0	0	0	0	0	0

og beredskap							
Direktoratet for utviklingssamarbeid	19	0	0	9	10	0	0
Direktoratet for økonomistyring	0	0	0	0	0	0	0
Finansdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Finanstilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Helse- og omsorgsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Helsedirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Husbanken	4	0	0	0	0	4	0
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Jernbaneverket	0	0	0	0	0	0	0
Justervesenet	0	0	0	0	0	0	0
Justis- og beredskapsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Klima- og miljødepartementet	2	5	0	0	-3	0	0
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	3	0	0	0	0	0	3
Kontoret for voldsoffererstatning	0	0	0	0	0	0	0
Kriminalomsorgsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Kulturdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Kulturrådet	0	0	0	0	0	0	0
Kunnskapsdepartementet	3	0	0	1	0	0	2
Landbruks- og matdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Landbruksdirektoratet	8	8	0	0	0	0	0
Lotteri- og stiftelsestilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Mattilsynet	-14	0	0	0	0	-14	0
Medietilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Miljødirektoratet	10	-1	-3	-7	-9	25	5
Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	0	0	0	0	0	0	0
Nasjonal sikkerhetsmyndighet	0	0	0	0	0	0	0
Nasjonalt folkehelseinstitutt	0	0	0	0	0	0	0
Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen	0	0	0	0	0	0	0
Norges vassdrags- og energidirektorat	0	0	0	0	0	0	0
Norsk filminstitutt	0	0	0	0	0	0	0
Norsk pasientskadeerstatning	0	0	0	0	0	0	0
Norsk polarinstitutt	0	0	0	0	0	0	0
Nærings- og fiskeridepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Olje- og energidepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Oljedirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Patentstyret	0	0	0	0	0	0	0
Pensjonstrygden for sjømenn	0	0	0	0	0	0	0
Petroleumstilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Politidirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Samferdselsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Sjøfartsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Skattedirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Statens havarikommisjon for transport	0	0	0	0	0	0	0
Statens helsetilsyn	2	1	0	0	1	0	0
Statens jernbanetilsyn	0	0	0	0	0	0	0
Statens legemiddelverk	-16	0	-25	9	0	0	0
Statens lånekasse for utdanning	0	0	0	0	0	0	0
Statens sivilrettsforvaltning	0	0	0	0	0	0	0
Statens strålevern	0	0	0	0	0	0	0
Statens vegvesen - Vegtilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Statens vegvesen Vegdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Statistisk sentralbyrå	0	0	0	0	0	0	0
Statsministerens kontor	0	0	0	0	0	0	0
Toll- og avgiftsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Utdanningsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0

Utenriksdepartementet	15	0	0	0	0	15	0
Utlendingsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Vox - nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk	0	0	0	0	0	0	0
<i>SUM</i>	163	13	99	12	-1	30	10

4.3.6 Profesjonalisering/oppgradering eller nedjustering av administrasjonen har gitt noe økning i antall ansatte

Profesjonalisering/oppgradering eller nedjustering av administrasjonen har mellom 2009 og 2015 gitt en netto økning på 68 ansatte. Økningen er på 82 ansatte i direktoratene, og en reduksjon på 14 ansatte i departementene.

17 departementer og direktorater rapporterer at profesjonalisering/oppgradering eller nedjustering av administrasjonen er en årsak til netto økning i antall ansatte, mens fem virksomheter rapporterer netto reduksjon i antall ansatte mellom 2009 og 2015.

Tabell 28 Profesjonalisering/oppgradering eller nedjustering av administrasjonen. Netto innvirkning på antall ansatte.

	2009-2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Arbeids- og sosialdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Arbeids- og velferdsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Arbeidstilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Brønnøysundregistrene	0	0	0	0	0	0	0
Direktoratet for byggkvalitet	0	0	0	0	0	0	0
Direktoratet for forvaltning og IKT	14	11	3	0	0	0	0
Direktoratet for nødkommunikasjon	9	0	0	2	2	3	2
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	0	0	0	0	0	0	0
Direktoratet for utviklingssamarbeid	0	0	0	0	0	0	0
Direktoratet for økonomistyring	-2	0	-2	0	0	0	0
Finansdepartementet	-8	-1	0	0	-2	-3	-2
Finanstilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Helse- og omsorgsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Helsedirektoratet	17	4	3	3	2	3	2
Husbanken	0	0	0	0	0	0	0
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Jernbaneverket	0	0	0	0	0	0	0
Justervesenet	0	0	0	0	0	0	0
Justis- og beredskapsdepartementet	8	0	0	0	8	0	0
Klima- og miljødepartementet	3	0	1	0	0	2	0
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Kontoret for voldsoffererstatning	-3	0	0	0	0	0	-3
Kriminalomsorgsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Kulturdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Kulturrådet	0	0	0	0	0	0	0
Kunnskapsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Landbruks- og matdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Landbruksdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Lotteri- og stiftelsestilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Mattilsynet	10	0	0	10	0	0	0
Medietilsynet	1	0	0	0	0	1	0

Miljødirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	-1	0	0	-1	0	0	0
Nasjonal sikkerhetsmyndighet	0	0	0	0	0	0	0
Nasjonalt folkehelseinstitutt	7	0	0	-2	2	3	4
Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen	0	0	0	0	0	0	0
Norges vassdrags- og energidirektorat	0	0	0	0	0	0	0
Norsk filminstitutt	0	0	0	0	0	0	0
Norsk pasientskadeerstatning	3	1	0	2	0	0	0
Norsk polarinstitutt	0	0	0	0	0	0	0
Nærings- og fiskeridepartementet	2	0	2	-2	2	0	0
Olje- og energidepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Oljedirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Patentstyret	0	0	0	0	0	0	0
Pensjonstrygden for sjømenn	1	0	0	0	0	0	1
Petroleumstilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Politidirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Samferdselsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Sjøfartsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Skattedirektoratet	16	10	0	0	0	0	6
Statens havarikommisjon for transport	0	0	0	0	0	0	0
Statens helsetilsyn	0	0	0	0	0	0	0
Statens jernbanetilsyn	5	1	0	3	1	0	0
Statens legemiddelverk	0	0	0	0	0	0	0
Statens lånekasse for utdanning	0	0	0	0	0	0	0
Statens sivilrettsforvaltning	1	0	0	0	1	0	0
Statens strålevern	1	0	1	0	0	0	0
Statens vegvesen - Vegtilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Statens vegvesen Vegdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Statistisk sentralbyrå	0	0	0	0	0	0	0
Statsministerens kontor	0	0	0	0	0	0	0
Toll- og avgiftsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Utdanningsdirektoratet	2	0	0	2	0		0
Utenriksdepartementet	-19	5	-7	-4	-11	2	-4
Utlendingsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Vox - nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk	1	0	0	0	1	0	0
SUM	68	31	1	13	6	11	6

4.3.7 Vakanser og naturlige svingninger har liten netto innvirkning

Vakanser og naturlige svingninger har gitt en reduksjon på 40 ansatte mellom 2009 og 2015. Selv om utslagene kan være store fra år til år, er netto innvirkning over perioden liten.

Her føres eksempelvis vakanser i forbindelse med tilsetninger som ikke er gjort ved tellingstidspunktet, vikarer når andre ansatte er i permisjon, men noen virksomheter har også ført opp spesifikke oppdrag og midlertidige behov i deltidstillinger på denne kategorien.

Departementene har samlet sett rapportert en netto reduksjon på fire ansatte som følge av vakanser og naturlige svingninger mellom 2009 og 2015. Direktoratene har på sin side hatt en netto reduksjon på 36 ansatte.

Utlendingsdirektoratet har rapportert størst netto reduksjon som følge av vakanser og naturlige svingninger, på 111. Tolldirektoratet rapporterer en vekst på 52 ansatte mellom 2009 og 2015, og skriver at svingningene fra år til år skyldes at direktoratet tar inn ansatte for å gjennomføre utdanning før de kan begynne i operativ tjeneste.

Tabell 29 Vakanser/naturlige svingninger. Netto innvirkning på antall ansatte.

	2009-2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Arbeids- og sosialdepartementet	-4	-2	-3	7	1	-6	-1
Arbeids- og velferdsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Arbeidstilsynet	-2	0	0	-2	0	0	0
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	-5	-2	-5	9	-13	-7	13
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	-16	-9	-22	8	-9	9	7
Brønnøysundregistrene	9	4	0	-5	10	0	0
Direktoratet for byggkvalitet	0	0	-6	6	0	0	0
Direktoratet for forvaltning og IKT	10	4	2	-6	5	3	2
Direktoratet for nødkommunikasjon	0	0	0	0	0	0	0
Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap	18	0	4	-3	18	-8	7
Direktoratet for utviklingssamarbeid	-2	0	-2	0	0	0	0
Direktoratet for økonomistyring	0	2	-2	2	2	-2	-2
Finansdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Finanstilsynet	1	0	0	1	0	0	0
Helse- og omsorgsdepartementet	0	0	3	-6	4	1	-2
Hesledirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Husbanken	11	0	4	0	0	7	0
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	3	4	0	1	-2	0	0
Jernbaneverket	-5	0	0	0	-6	1	0
Justervesenet	-6	0	0	-4	0	0	-2
Justis- og beredskapsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Klima- og miljødepartementet	2	1	3	-1	-3	2	0
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Kontoret for voldsoffererstatning	-2	0	-2	0	0	0	0
Kriminalomsorgsdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Kulturdepartementet	2	-1	4	0	-3	2	0
Kulturrådet	18	5	0	13	0	0	0
Kunnskapsdepartementet	19	11	-5	2	11	8	-8
Landbruks- og matdepartementet	-6	0	-5	0	6	-6	-1
Landbruksdirektoratet	-6	0	-4	-3	1	0	0
Lotteri- og stiftelsestilsynet	-5	0	-2	1	3	-3	-4
Mattilsynet	4	-7	0	0	3	0	8
Medietilsynet	1	0	0	1	-1	2	-1
Miljødirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	-3	-3	1	-3	-4	5	0
Nasjonal sikkerhetsmyndighet	-23	-7	-14	0	-2	0	0
Nasjonalt folkehelseinstitutt	-8	-27	10	-1	7	3	0
Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen	0	0	0	0	0	0	0
Norges vassdrags- og energidirektorat	0	0	0	0	0	0	0
Norsk filminstitutt	-7	-1	-4	4	-1	-2	-3
Norsk pasientskadeerstatning	12	7	-5	5	0	2	3
Norsk polarinstitutt	12	6	0	3	-8	16	-5
Nærings- og fiskeridepartementet	-17	0	-12	-2	2	-8	3

Olje- og energidepartementet	3	0	3	-6	4	6	-4
Oljedirektoratet	-2	-3	1	0	0	0	0
Patentstyret	8	-4	5	1	0	6	0
Pensjonstrygden for sjømenn	0	0	0	0	0	0	0
Petroleumsstilsynet	-5	-2	-1	-2	0	1	-1
Politidirektoratet	7	2	5	0	0	0	0
Samferdselsdepartementet	-1	-2	0	5	3	0	-7
Sjøfartsdirektoratet	-11	3	7	-12	-9	0	0
Skattedirektoratet	-3	3	-7	2	2	-6	3
Statens havarikommisjon for transport	2	0	0	0	1	0	1
Statens helsetilsyn	7	3	2	-1	0	3	0
Statens jernbanetilsyn	1	2	-1	0	2	0	-2
Statens legemiddelverk	4	0	0	5	2	3	-6
Statens lånekasse for utdanning	0	0	0	0	0	0	0
Statens sivilrettsforvaltning	-1	0	0	0	0	-5	4
Statens strålevern	4	0	0	-4	3	-3	8
Statens vegvesen - Vegtilsynet	0	0	0	0	0	0	0
Statens vegvesen Vegdirektoratet	0	0	0	0	0	0	0
Statistisk sentralbyrå	6	0	0	6	0	0	0
Statsministerens kontor	6	0	9	-5	3	2	-3
Toll- og avgiftsdirektoratet	52	23	-10	0	14	20	5
Utdanningsdirektoratet	0	0	0	0	-10	10	0
Utenriksdepartementet	-3	6	-5	-4	-4	4	0
Utlendingsdirektoratet	-111	8	0	-19	-39	-61	0
Vox - nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk	-8	0	-1	-2	0	0	-5
<i>SUM</i>	<i>-40</i>	<i>24</i>	<i>-55</i>	<i>-9</i>	<i>-7</i>	<i>-1</i>	<i>7</i>

4.4 Enkeltvirksomheter med endringer på flere enn 50 ansatte

Samlet sett i perioden 2009-2015 er det Helsedirektoratet som har hatt størst økning i antall ansatte, justert for omorganiseringer, på om lag 397 ansatte. 303 av disse skyldes utvidelse av oppgaveporteføljen, mens 46 tilskrives økt arbeidsmengde innenfor oppgaveporteføljen. 31 av økningen skyldes økt ambisjonsnivå, mens det er 17 nye ansatte for å profesjonalisere eller oppgradere administrasjonen.

Statistisk sentralbyrå har hatt en netto reduksjon, justert for omorganiseringer, på om lag 192 ansatte i perioden 2009-2015. Byrået opplyser at antallet ansatte har blitt redusert med tre på grunn av utvidelse/reduksjon av oppgaveporteføljen. Avganger erstattes ikke 1 til 1, samtidig som at oppgaveporteføljen og statistikkproduksjonen har økt eller vært den samme. Effektivisering har i perioden gitt en netto reduksjon i antall ansatte på 195. SSB har beholdt administrasjonen på samme nivå, men denne er endret oppgavemessig. Tradisjonelle oppgaver er effektivisert, byrået har bygget opp områder som prosjekt- og porteføljestyling, internkontroll og gjennomført en massiv satsning på lean for å effektiviser statistikkproduksjonen. Vakanser og naturlige svingninger har gitt en netto økning på seks ansatte mellom 2009 og 2015.

Statens vegvesen Vegdirektoratet har i perioden 2009-2015 sentralisert fellesfunksjoner som IKT, grafiske tjenester, sentralbord, arkiv/dokumentasjon og svartjenesten for hele Statens vegvesen. Dette har ført til en økning i antallet

ansatte for Vegdirektoratet på om lag 538 personer, hvorav 177 er netto økning justert for omorganiseringer. Vegdirektoratet tilskriver denne økningen til nyrekrutteringer som følge av økt arbeidsmengde innenfor oppgaveporteføljen.

Miljødirektoratet har hatt en økning på 125 ansatte mellom 2009 og 2015, sammenlignet med hvor mange som i 2009 arbeidet ved Direktoratet for naturforvaltning og Klima- og forurensningsdirektoratet. En netto økning på ti ansatte tilskrives endringer i antall timelønnede i Statens naturoppsyn, som driver hendelsesstyrte oppdrag og antallet varierer fra år til år. Den resterende netto økningen på 115 ansatte har Miljødirektoratet ikke hatt mulighet til å rekapitulere og kategorisere, vanskeliggjort blant annet av sammenslåingen av Direktoratet for naturforvaltning og Klima- og forurensningsdirektoratet i 2013. Miljødirektoratet kommenterer blant annet følgende:

- Opprettelse av en teknisk støtteenhet for det internasjonale naturpanelet ga en økning på tre ansatte i 2015
- Antall årsverk knyttet til prosjekter gjennom UD-/Noradsystemet (og finansiert fra dem) er på området til tidligere Statens forurensningstilsyn økt fra anslagsvis 7 årsverk i 2011 til 10 årsverk i 2015
- Antall årsverk på klimaområdet er økt betydelig i perioden. Dette skyldes at Miljødirektoratet har fått en rekke nye oppgaver på området, deriblant administrasjon av klimavotesystemet og karbonpriskompensasjonsordningen; økt ansvar på klimatilpasning; lavutslippsarbeidet med utredninger og råd til departementet; høy aktivitet i arbeidet med FNs klimapanel; økt innsats på transportområdet, inkludert nærmere samarbeid med Vegdirektoratet; økt innsats på lokal luftkvalitet og større bidrag i klimaforhandlingene under UNFCCC. Dette har anslagsvis gitt en økning i antall årsverk på 47 (det anslås om lag 75 årsverk på klimaområdet i 2015 mot om lag 28 årsverk til sammen i tidligere Direktoratet for naturforvaltning og Klima- og forurensningsdirektoratet i 2009).

Utlendingsdirektoratet har mellom 2009 og 2015 hatt en netto reduksjon i antall ansatte på om lag 118, justert for omorganiseringer. Redusert arbeidsmengde innenfor porteføljen har gitt en netto reduksjon på 69 ansatte, mens økt ambisjonsnivå har gitt en økning på 92. Effektivisering, ved implementering av lean, har gitt en reduksjon i antall ansatte på 30, mens en netto reduksjon på 111 skyldes vakanser og naturlige svingninger i perioden. På vakanser og naturlige svingninger har direktoratet ført 61 ansatte hvis stillinger ikke ble gjenbesatt.

Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) har mellom 2009 og 2015 vokst med 102 ansatte, justert for omorganiseringer. Om lag 45 ansatte tilskrives utvidelse av oppgaveporteføljen. Difi kommenterer at direktoratet ble etablert i 2008 og var under oppbygging frem til 2011, og har senere fått nye oppgaver knyttet til tilsynet for universell utforming og fagmiljø for informasjonssikkerhet. En netto økning på 14 ansatte har kommet for å profesjonalisere eller oppgradere administrasjonen, i forbindelse med etableringen av direktoratet. Økt arbeidsmengde innen oppgaveporteføljen har gitt en netto økning på 28 ansatte, mens økt ambisjonsnivå for oppgaveporteføljen har gitt en netto økning på fem

ansatte. Naturlige svingninger og vakanser har gitt en økning på 10 ansatte i perioden.

Politidirektoratet har mellom 2009 og 2015 vokst med 98 ansatte, justert for omorganiseringer. 84 av disse tilskrives økt ambisjonsnivå innen deres nåværende oppgaveportefølje, og refererer til økte ambisjoner knyttet til beredskapsområdet, HR, IKT, porteføljestyring, samt økonomi- og virksomhetsstyring. I perioden har etablering av situasjonscenter medført en økning i antall ansatte på sju, mens vakanser og naturlige svingninger også har gitt en netto økning på sju ansatte.

Nasjonalt folkehelseinstitutt har vokst med om lag 96 ansatte fra 2009 til 2015, justert for omorganiseringer. Størstedelen av denne veksten, med om lag 64 ansatte, tilskrives utvidelse av oppgaveporteføljen. En økning på 32 ansatte skyldes økt ambisjonsnivå for nåværende oppgaveportefølje, i hovedsak knyttet til oppbygging av internasjonal avdeling ved hjelp av ekstern finansiering. Profesjonalisering/oppgradering eller nedjustering av administrasjonen har gitt en økning på sju ansatte, mens endret arbeidsmengde innenfor porteføljen har gitt en netto reduksjon på én ansatt mellom 2009 og 2015. Folkehelseinstituttet kommenterer at de har eksternfinansiert forskningsvirksomhet med midlertidige tilsetninger hvor porteføljen varierer fra år til år. I tillegg har IT-avdelingen blitt bygget opp for å videreutvikle og styrke driften av spesielt helseregistre og laboratoriesystemer. I løpet av perioden har vakanser/naturlige svingninger bidratt til en reduksjon på åtte ansatte. Folkehelseinstituttet kommenterer at de i deler av perioden har hatt sterk stillingskontroll grunnet økonomiske utfordringer, som ga en del vakanser til 2010.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har vokst med om lag 92 ansatte fra 2009 til 2015, justert for omorganiseringer. Det har vært til dels store omorganiseringer mellom Arbeids- og velferdsdirektoratet og andre deler av Arbeids- og velferdsetaten, blant annet på IKT og fellestjenesteområdet. Våre tall viser at direktoratet har vokst med om lag 798 ansatte, men at netto økning, justert for omorganiseringer, altså er på om lag 92 ansatte. 127 av disse tilskrives ansatte som gikk ut av omstillingsmidler og inn på driftsmidler. Den resterende reduksjonen på 35 ansatte er ikke forklart i kartleggingsskjemaet, men direktoratet kommenterer blant annet at det er insourcet et betydelig antall eksterne konsulenter i noen perioder, parallelt er andre tjenester blitt outsourcet, og at bemanning til håndtering av reformer og annen innsats på IKT-området har hatt innvirkning på antall ansatte i perioden.

Nasjonal sikkerhetsmyndighet har vokst med om lag 87 ansatte mellom 2009 og 2015. De har hatt en netto økning på 110 ansatte som følge av utvidet oppgaveportefølje, mens vakanser og naturlige svingninger har gitt en netto reduksjon på 23 ansatte.

Direktoratet for nødkommunikasjon har hatt en økning, justert for omorganiseringer, på om lag 68 ansatte mellom 2009 og 2015. En netto økning på 34 ansatte tilskrives utvidet oppgaveportefølje, herunder Stortingets vedtak om at nødnett skal bygges ut i hele Fastlands-Norge, virksomhetsoverdragelse av Branns Driftsorganisasjon (Branns Driftsorganisasjon var opprinnelig et

spleiselag mellom de fem 110-sentralene i første utbyggingstrinn av Nødnett), og etablering av prosjektorganisasjon. Direktoratet opplyser at 11 av økningen er midlertidige prosjektengasjementer. Økt arbeidsmengde innenfor oppgaveporteføljen har gitt en netto økning på 17 ansatte, mens økt ambisjonsnivå for oppgaveporteføljen har gitt en netto økning på åtte ansatte, for at direktoratet skal tilrettelegge for Nødnett i drift i hele landet og som følge av tilleggsoppgaver fra Justis- og beredskapsdepartementet. Dette har også gitt et behov for å oppgradere eller profesjonalisere administrasjonen med en netto økning på 9 ansatte. Direktoratet for nødkommunikasjon kommenterer videre at antall ansatte er planlagt redusert i løpet av 2016 i forbindelse med at prosjektengasjementer avsluttes når aktiviteter knyttet til landsdekkende utbygging av Nødnett ferdigstilles. Antallet ansatte i direktoratet vil derfor ved årsskiftet 2016/2017 være ca. 105 ansatte.

Jernbaneverket har i perioden 2009 til 2015 hatt en økning i antall ansatte i sine sentrale staber på om lag 59, justert for omorganiseringer. En netto økning på 39 tilskrives utvidelse av oppgaveporteføljen, mens en økning på 25 skyldes økt arbeidsmengde innen oppgaveporteføljen. Jernbaneverket kommenterer at fordelingen mellom disse to årsakene ikke er helt klar, men at økningen hovedsakelig skyldes satsing på jernbane, samt utredning og planarbeid før iverksettelse av store jernbaneprosjekter. Selv om utredningsarbeid i forbindelse med utbygging av jernbanen, har vært en del av Jernbaneverkets ansvarsområde i hele perioden, har den økte satsningen skapt helt andre rammebetingelser og forutsetninger. En netto reduksjon på fem ansatte skyldes vakanser og naturlige svingninger.

Utdanningsdirektoratet har hatt en netto økning i antall ansatte på om lag 53, justert for omorganiseringer. En netto økning på 23 ansatte skyldes endringer i oppgaveporteføljen. En økning på 21 ansatte tilskrives økt arbeidsmengde innenfor oppgaveporteføljen, mens en økning på sju ansatte skyldes økt ambisjonsnivå. Profesjonalisering og oppgradering av administrasjonen har gitt en netto økning på to ansatte, mens vakanser og naturlige svingninger har netto ingen innvirkning på antallet ansatte i perioden 2009-2015.

Tabell 30 Oversikt over hvert departements og direktorats netto utvikling i antall ansatte i periodene 2009-2015, 2009-2013 og 2013-2015, justert for omorganiseringer.

	2009-2015	2009-2013	2013-2015
Helsedirektoratet	397	202	195
Statens vegvesen Vegdirektoratet	177	101	76
Miljødirektoratet	125	90	35
Direktoratet for forvaltning og IKT	102	83	19
Politidirektoratet	98	41	57
Nasjonalt folkehelseinstitutt	96	89	7
Arbeids- og velferdsdirektoratet	92	241	-149
Nasjonal sikkerhetsmyndighet	87	9	78
Direktoratet for nødkommunikasjon	68	52	16
Jernbaneverket	59	30	29
Utdanningsdirektoratet	53	32	21
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	50	-8	58
Norges vassdrags- og energidirektorat	47	50	-3
Skattedirektoratet	43	27	16
Norsk pasientskadeerstatning	42	31	11
Justis- og beredskapsdepartementet	41	55	-14

Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen	40	18	22
Toll- og avgiftsdirektoratet	36	32	4
Arbeidstilsynet	36	27	9
Brønnøysundregistrene	35	43	-8
Statens helsetilsyn	34	29	5
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	31	32	-1
Direktoratet for utviklingssamarbeid	30	22	8
Statens jernbanetilsyn	29	31	-2
Klima- og miljødepartementet	28	17	11
Direktoratet for byggkvalitet	24	7	17
Kriminalomsorgsdirektoratet	21	3	18
Oljedirektoratet	21	10	11
Statens sivilrettsforvaltning	20	24	-4
Kulturrådet	19	19	0
Finanstilsynet	18	28	-10
Vox - nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk	18	11	7
Nærings- og fiskeridepartementet	15	15	0
Statens strålevern	14	9	5
Landbruksdirektoratet	14	7	7
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	12	9	3
Kontoret for voldsoffererstatning	11	32	-21
Norsk polarinstitutt	9	1	8
Statens vegvesen - Vegtilsynet	7	7	0
Petroleumstilsynet	7	7	0
Olje- og energidepartementet	7	5	2
Statsministerens kontor	6	7	-1
Sjøfartsdirektoratet	5	7	-2
Justervesenet	5	5	0
Statens havarikommisjon for transport	5	4	1
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	3	14	-11
Samferdselsdepartementet	2	9	-7
Kulturdepartementet	2	0	2
Lotteri- og stiftelsestilsynet	1	8	-7
Direktoratet for økonomistyring	1	3	-2
Medietilsynet	1	0	1
Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	1	-10	11
Helse- og omsorgsdepartementet	0	1	-1
Mattilsynet	-3	3	-6
Husbanken	-3	-5	2
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	-5	-11	6
Patentstyret	-5	2	-7
Utenriksdepartementet	-5	-34	29
Statens lånekasse for utdanning	-6	-6	0
Arbeids- og sosialdepartementet	-7	3	-10
Norsk filminstitutt	-9	-4	-5
Statens legemiddelverk	-9	-9	0
Pensjonstrygden for sjømenn	-14	-5	-9
Landbruks- og matdepartementet	-18	-7	-11
Kunnskapsdepartementet	-18	-15	-3
Finansdepartementet	-29	7	-36
Utlendingsdirektoratet	-118	-149	31
Statistisk sentralbyrå	-192	-151	-41
<i>SUM</i>	<i>1 704</i>	<i>1 237</i>	<i>467</i>

5 Referanser

- Arbeidsdepartementet (1993). Direktoratets boka. Oslo: Arbeidsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/direktoratsboka/id464830/#>
- Baumol, William J. (1967) The Macroeconomics of Unbalanced Growth: The Anatomy of Urban Crisis. American Economic Review. 57(3) Juni. Ss. 415-426.
- Buchanan, James (1967). Public Finance in Democratic Processes. Chapel Hill, NC: University of North Carolina Press.
- Difi (2013). Merverdi eller unødig omvei? Om direktoratenes rolle i gjennomføringen av nasjonal politikk. Difi-rapport 2013:11. Oslo: Direktoratet for forvaltning og IKT.
- Fornyrings-, administrasjons- og kirke departementet (udatert). Notat om Anslag på antall ansatte i regjeringskvartalet 2020-2060. Oslo.
- Garrett, Thomas A. og Russell M. Rhine (2006). On the Size and Growth of Government, Federal Reserve Bank of St. Louis Review, January/February 2006. Ss. 13-30.
- Niskanen, William (1971). Bureaucracy and Representative Government. Chicago: Aldine-Atherton.
- NOU 2016:3. Ved et vendepunkt: Fra ressursøkonomi til kunnskapsøkonomi. Produktivitetskomisjonens andre rapport. Oslo: Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon.
- SSB. Folkemengde i perioden 2009-2015.
<https://www.ssb.no/statistikkbanken/selectout/ShowTable.asp?FileformatId=2&Queryfile=2016610104433987633500NY3026&PLanguage=0&MainTable=NY3026&potsize=7> Kongsvinger/Oslo: Statistisk Sentralbyrå.
- SSB. Sysselsatte og årsverk i offentlig forvaltning i perioden 2009-2015.
<https://www.ssb.no/statistikkbanken/selectout/ShowTable.asp?FileformatId=2&Queryfile=201661011242617633500NRLonnSyssel&PLanguage=0&MainTable=NRLonnSyssel&potsize=14> Kongsvinger/Oslo: Statistisk Sentralbyrå.
- SSB. Sysselsatte personer totalt for alle næringer i perioden 2009-2015.
<https://www.ssb.no/statistikkbanken/selectout/ShowTable.asp?FileformatId=2&Queryfile=2016610121020377633500NRLonnSyssel&PLanguage=0&MainTable=NRLonnSyssel&potsize=7> Kongsvinger/Oslo: Statistisk Sentralbyrå.

Referanseark for Difi

Tittel på rapport:	Utviklingen i antall ansatte i sentral statsforvaltning
Difis rapportnummer:	Difi-notat 2016
Forfatter(e):	Kristian Kjøllesdal Eide
Evt. eksterne samarbeidspartnere:	
Saksnummer:	16/00541
Prosjektnummer:	
Prosjektnavn:	
Prosjektleder:	John Nonseid
Prosjektansvarlig avdeling:	Avdeling for ledelse og organisering
Oppdragsgiver(e):	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Resymé/omtale:	<p>Difis kartlegging viser at departementene og direktoratene fikk 3 121 flere ansatte mellom 2009 og 2015. Korrigert for omorganiseringer og oppgaveflytting som ikke representerer en reell vekst i antall ansatte i staten var økningen på 1 821 ansatte. Den årlige veksten var størst mellom 2009 og 2013, og direktoratene har vokst mer enn departementene. Hovedårsaken til flere ansatte er nye oppgaver. Samtidig har effektiviseringstiltak bidratt til om lag 480 færre ansatte i den sentrale statsforvaltningen.</p>
Emneord:	
Totalt antall sider til trykking:	47
Dato for utgivelse:	15.08.16
Utgiver:	Difi Postboks 8115 Dep 0032 OSLO www.difi.no